

**Kramfors
kommun**

Årsredovisning **2019**

Kramfors kommun

Innehåll

Kommunstyrelsens ordförande	3
--	----------

Kommunens pengar	4
-------------------------------	----------

Förvaltningsberättelse.....	6
------------------------------------	----------

Översikt över verksamhetens utveckling	7
Den kommunala koncernen	8
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	9
Händelser av väsentlig betydelse	12
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten....	14
Hållbarhetsredovisning.....	18
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	23
Balanskravsresultat.....	27
Väsentliga personalförhållanden	28
Förväntad utveckling.....	31

Ekonomisk sammanställning	32
--	-----------

Resultaträkning.....	33
Balansräkning.....	34
Kassaflödesanalys	35
Redovisningsprinciper	36
Noter	39
Driftsredovisning	47
Investeringsredovisning	48

Verksamhetsberättelser	49
-------------------------------------	-----------

Välfärdsnämnden	50
Bildningsnämnden	53
Produktionsnämnden.....	56
Kommunstyrelsen.....	59
Överförmyndarnämnden	62
Revisionen	63
Kramfors kommunhus AB.....	64
Krambo AB.....	65
Kramfast AB.....	67
Kramfors Mediateknik AB.....	68
Räddningstjänsten Höga kusten Ådalen.....	70
Höga Kusten Airport	72
Kramfors Pensionsstiftelse.....	74
Revisionsberättelse.....	75

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

I din hand håller du nu årsredovisningen för 2019 och det är en sammanfattning av Kramfors kommuns resultat för det gångna verksamhetsåret. När jag skriver detta förord har jag bara varit ordförande för kommunstyrelsen i några månader, men jag har varit ledamot i kommunstyrelsen och dess arbetsutskott under hela mandatperioden och därför aktivt deltagit i den politiska styrningen av kommunens verksamhet.

De senaste åren har varit otroligt tuffa för många kommuner och så även för Kramfors. Under de första åren som flyktingströmmarna till Sverige ökade så byggde kommunerna ut sin verksamhet som ett led i mottagandet och staten finansierade stora delar av denna utbyggnad. Åren 2014 till 2017 redovisade vi positiva resultat i nivå med eller över den målsättning som fanns. Totalt summerade resultatet för de åren till plus 82 miljoner kronor och det här är nog den period i kommunens moderna historia som varit mest positivt sett i ett ekonomiskt perspektiv.

Men redan 2017 hade utvecklingen vänt och de ersättningar och statsbidrag som finansierat utbyggnaden minskade snabbt och i betydande omfattning. I kombination med detta fanns och finns stora behovsökningar inom främst välfärdsnämndens ansvarområde och kombinationen härav ledde till betydande ekonomiska underskott i våra stora verksamheter.

Ett omfattande omställningsarbete påbörjades men resultatet för 2018 blev ändå ett underskott på 52

miljoner kronor. Arbetet med effektiviseringar har fortsatt under 2019 och vi är en god bit på väg men tyvärr ännu inte riktigt i mål. Förändringstakten är dock hög just nu och resultatet för nämnderna blev hela 28 miljoner kronor bättre än den prognos som upprättades efter februari månad 2019.

Kommunens slutliga resultat för 2019 landade till slut på minus 5,7 miljoner kronor. I detta ligger dock en hel del så kallade engångseffekter.

Nationellt sett är i stort sett alla Sveriges kommuner påverkade av den demografiska utvecklingen som medför att kommunernas kostnader ökar i en snabbare takt än de kommunala intäkterna.

Men en positiv signal den senaste tiden är att den offentliga sektorns betydelse för trygghet, utveckling och framtidstro har hamnat högt upp på dagordningen för regering och riksdag. Ett förändrat utjämningsystem beslutades under 2019 och det var en välbehövlig injektion för oss. Därefter har ytterligare satsningar gjorts och fler verkar vara på väg. Det inger hopp och framtidstro.

Vi själva tar givetvis vårt eget ansvar och försöker klara den svåra balansgången som det innebär att både genomföra framtidssatsningar som ökar vår kommuns attraktivitet samtidigt som vi försöker effektivisera och spara pengar.

Kärnverksamheten inom skolan och omsorgen är viktigast och vi ska fortsätta på inslagen väg med att ta vårt ansvar för ett samhällsbygge som blir mer hållbart och jämställt. Vår fina vision ska fortsätta att leda oss rätt.

”Tillsammans har vi mod att skapa livskraft – i hela vår kommun”.

Jag själv är ödmjuk inför uppdraget men fast besluten att leda kommunen in i en positiv framtid.

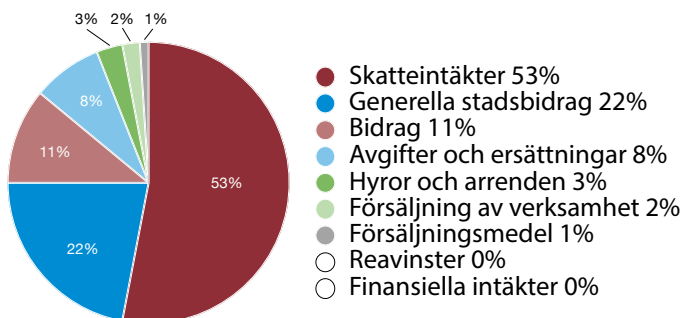
Malin Svanholm

Kommunstyrelsens ordförande

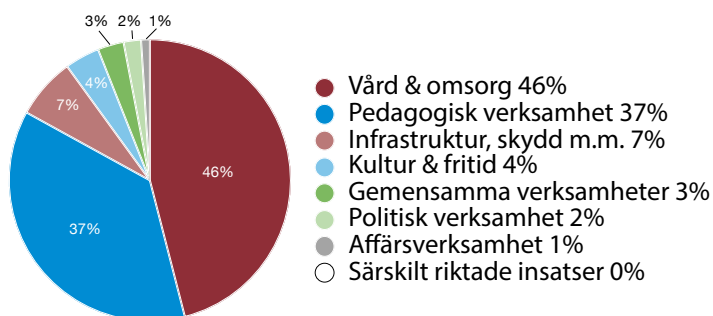
Kommunens pengar

Kommunens pengar

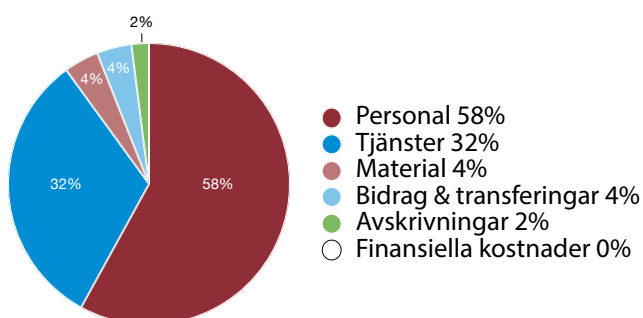
Kommunens pengar kommer från

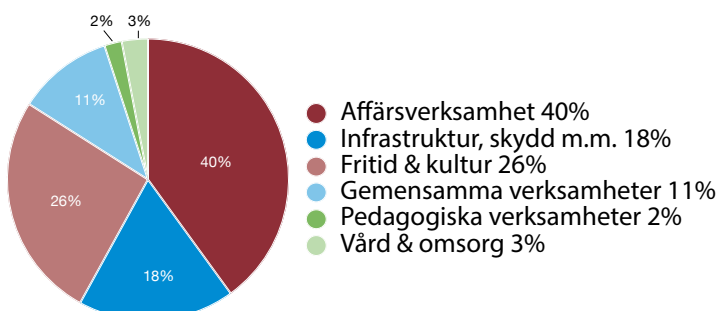
Drift

Kommunens pengar används till

Investeringar

Förvaltningsberättelse

Översikt över verksamhetens utveckling

Den kommunala koncernen

	2019	2018	2017	2016	2015
Verksamhetens intäkter	540,2	568,2	597,2	600,6	475,8
Verksamhetens kostnader	-1 634,8	-1 726,6	-1 707,6	-1 614,2	-1 462,6
Årets resultat	30,1	-51,2	36,7	22,6	23,3
Soliditet 1)	21,1%	20,8%	24,3%	22,3%	21,6%
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser	1,9%	0,5%	Neg	Neg	Neg
Investeringar	173,4	115,4	98,4	112,3	81,5
Självfinansieringsgrad 2)	53,7%	13,0%	88,0%	119,8%	88,7%
Långfristig låneskuld	1 119,5	1 036,2	944,6	948,6	953,5
Antal anställda	1 825	1 847	1 887	1 855	1 818

Kommunen

	2019	2018	2017	2016	2015
Folkmängd	18 282	18 423	18 610	18 681	18 359
Kommunal skattesats	23,14	23,14	23,14	23,14	23,14
Verksamhetens intäkter	413,9	422,8	470,4	473,8	367,4
Verksamhetens kostnader	-1 596,5	-1 637,3	-1 616,0	-1 550,5	-1 399,0
Årets resultat	-5,7	-52,0	31,7	13,2	22,0
Soliditet 1)	32,4%	35,0%	41,4%	38,3%	38,8%
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser	Neg	Neg	Neg	Neg	Neg
Investeringar	51,1	60,1	55,9	58,5	30,6
Självfinansieringsgrad 2)	110,5%	18,1%	82,6%	118,8%	211,9%
Långfristig låneskuld	127,4	127,4	87,4	87,4	87,4
Antal anställda	1 640	1 663	1 701	1 665	1 629

1) Soliditet definieras som eget kapital dividerat med totalt kapital.

2) Självfinansieringsgrad definieras som Kassaflöde från den löpande verksamheten dividerat med nettoinvesteringar.

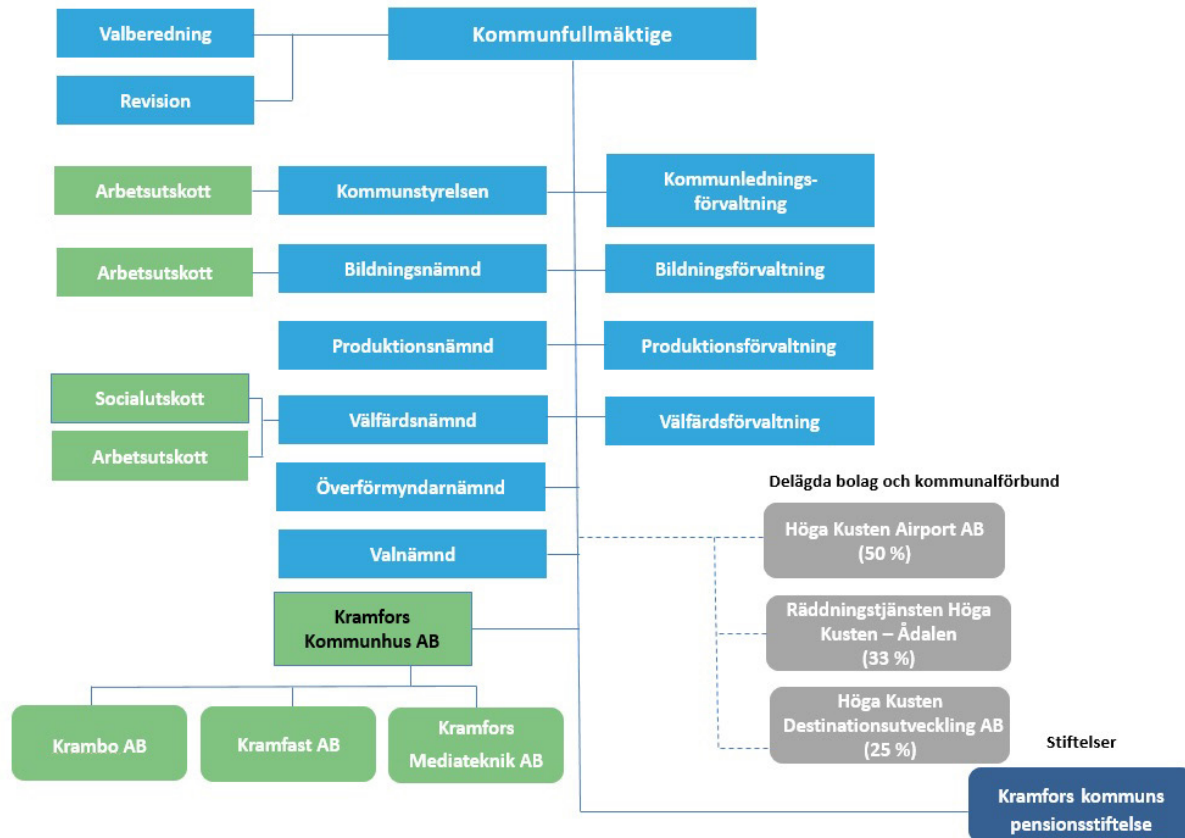
Den kommunala koncernen visar åter igen ett positivt resultat för 2019 efter det kraftiga minusresultatet för 2018. Orsaken till det positiva resultatet 2019 för koncernen är helt och hållet att kommunens Pensionsstiftelse numera ingår i koncernsammansättningen. Enbart Pensionsstiftelsen gav ett positivt resultat på 30,2 mnkr.

Kommunens resultat för 2019 slutade på minus 5,7 mnkr. Även om det är ett underskott, så är det be-

tydligt bättre än vad som befarades i delårsbokslutet per augusti, som pekade på ett underskott på minus 45,6 mnkr. Den förbättringen beror dock främst på ett antal engångsposter. Engångsposterna förbättrade årets resultat men därmed finns det underliggande underskottet fortfarande kvar och det kommer att påverka ekonomin under 2020.

Därför är det viktigt att fortsatt arbeta långsiktigt med att förstärka kommunens ekonomi.

Den kommunala koncernen

Den samlade kommunala verksamheten bedrivs i kommunens nämnds- och förvaltningsorganisation och i de kommunala bolagen Krambo AB, Kramfast AB och Kramfors Mediateknik AB. Kramfors Kommunhus AB fungerar som moderbolag till dessa.

Därutöver har Kramfors kommun ett gemensamt ägande av två bolag tillsammans med andra kommuner. Höga Kusten Airport AB ägs gemensamt av Kramfors och Sollefteå.

Tillsammans med Härnösand, Sollefteå och Örn-sköldsviks kommuner äger Kramfors kommun också bolaget Höga Kusten Destinationsutveckling AB.

Kramfors kommuns andel i bolaget (25 %), är inte så betydande, därför behandlas det inte i kommunens sammanställda redovisning.

Räddningstjänsten Höga Kusten – Ådalen är ett kommunalförbund som ägs av Kramfors, Härnösand och Sollefteås kommuner.

Under 2019 genomförde kommunen en organisationsförändring när Miljö- och byggnämndens

verksamhet överfördes till Kommunstyrelsen och Produktionsnämnden tillkom.

Från 1 januari 2019 ingår Kramfors kommuns pensionsstiftelse i den sammanställda redovisningen.

Program för uppföljning och insyn av verksamhet som bedrivs av privata utförare

Fullmäktige ska för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för verksamheter som utförs av privata utförare. Syftet är att förbättra uppföljningen och kontrollen av utförarna och öka allmänhetens insyn i deras verksamhet. Kramfors antog ett sådant program för första gången 2017. Programmet gäller för avtal med privata utförare som ingås efter det att programmet fastställts i kommunfullmäktige. För de avtal som faller inom programmet ramar, har regelbunden uppföljning skett enligt fastlagda rutiner för att kontrollera entreprenörernas organisation och hur de utförde arbetet.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Omvärldsförhållanden

Den högkonjunktur som Sverige under flera år befunnit sig i är på väg in i en avmattningsfas. SKR (Sveriges Kommuner och Regioner) bedömer att toppen på högkonjunkturer nu har passerats. SKR beräknar att BNP kommer dämpas rejält och för 2019 och 2020 att stanna på cirka 1 %. Den prognostiserade siffran kan jämföras med de föregående fem åren, då BNP-tillväxten i genomsnitt har varit knappt 3 %.

Det senaste dryga året har tillväxten i världsekonomin bromsat in. Såväl tillväxten för global BNP som för världshandeln påvisar avmattningen. Men vart ska omvärldskonjunkturer egentligen barka 2020? Ska föregående års inbromsning fortsätta, eller väntar en vändpunkt, med efterföljande högre global tillväxt? Utsikterna för världsekonomin tycks vara tämligen svaga. Några riskfaktorer, som präglar makrorapporteringen 2019, kan möjligen ses som mindre "akut osäkra" i ett kort perspektiv. Exempelvis kan "fas-1-avtalet" medge en viss förbättring av handelsrelationen mellan USA och Kina. Och "Brexit" ledde ju under 2019 heller inte till några stora konvulsioner för varken finansmarknaden eller den europeiska ekonomin. Sådana "goda nyheter" kan möjligen ingjuta viss optimism bland företag och hushåll världen över. Nya bakslag har också tillkommit i början av året. Ett sådant är de störningar som nu rapporteras i samband med Corona-viruset. Sannolikt kommer smittan sätta tydliga avtryck i statistik för årets första kvartal, inte minst i de värst drabbade regionerna i Asien, men sannolikt också på global nivå, då Kina och Asien är så tongivande för världshandeln.

År 2019 stagnerade konjunkturer och därmed upphörde ökningen av arbetade timmar, vilket hade en återhållande effekt på skatteunderlaget.

Det motverkades dock till betydande del av att timlönerna (Nationalräkenskapernas definition) steg i den snabbaste takt vi sett efter finanskrisen. Lönesummans ökning bidrog därmed starkt till att den underliggande skatteunderlagstillväxten blev hyfsad. Samtidigt höjdes grundavdragen för personer som fyllt 65 år, vilket betyder att skatteunderlagets faktiska ökningstakt var lägre. Grundavdragshöjningen komparerades regioner och kommuner dock för genom en höjning av anslaget Kommunalekonomisk utjämning.

Prognosen för 2020 visar fortsatt inbromsning i både den faktiska och underliggande ökningstakten. Orsaken är framförallt att lönesumman utvecklas svagt till följd av att timlönehöjningarna väntas bli lägre än föregående år och antalet arbetade timmar minskar. Därutöver hålls skatteunderlaget även detta år tillbaka av att personer som fyllt 65 år får ytterligare en höjning av grundavdragen (regioner och kommuner får ytterligare en kompensation via höjning av anslaget Kommunalekonomisk utjämning).

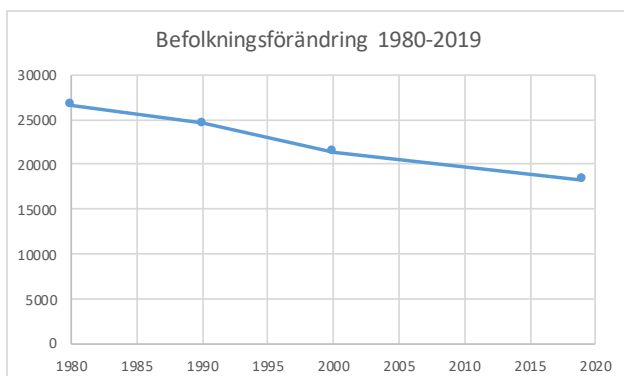
Kalkylen för år 2021–2023 bygger på att en konjunkturrell återhämtning sker 2021 och att svensk ekonomi från och med 2022 utvecklas i konjunkturrell balans. Det betyder att antalet arbetade timmar åter stiger och att löneökningstakten tilltar något. Vår bedömning är dock att genomsnittsinkomsten 2019 är överskattad i den beräkning som ligger till grund för inkomstindex 2020, vilket bör leda till en rekyl i indexuppräknningen för påföljande år. Detta håller tillbaka skatteunderlagstillväxten 2021, som därefter närmar sig ett historiskt genomsnitt. Eftersom det inte finns några förslag om regeländringar efter 2020, sammanfaller den underliggande ökningstakten dessa år med den faktiska.

Kramfors delar de nationella utmaningarna med minskad tillväxttakt på skatteunderlaget samt ökade kostnader för en högre andel äldre personer samt en förväntad ökning av barn och elever i kommunens verksamheter. Utmaningarna i verksamheterna innebär att arbetet med ständiga effektiviseringar behöver vara framgångsrikt för att klara god ekonomisk hushållning enligt kommunallagen. En central del i de framtida utmaningarna är kompetensförsörjning. Kramfors har stora pensionsavgångar under de kommande åren och i hela landet råder konkurrens om kompetent personal. Problematiken är generell men exempelvis inom vården och för pedagogisk personal finns stora utmaningar. Ett annat viktigt område inför framtiden är utvecklingen av nyanlända. Antalet nyanlända har minskat och det finns en utmaning i att verksamhetsmässigt och ekonomiskt effektivt ställa om verksamheten till minskningen. En annan viktig framtida uppgift kring de nyanlända är hur väl de integreras i samhället och tar sig ut på arbetsmarknaden.

Befolkningsutveckling

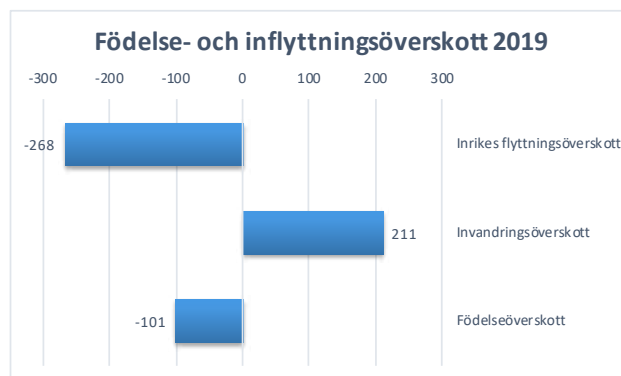
Befolkningsminskningen har varit nära 1 procent per år sett över en längre tid. De senaste åren har befolkningsminskningen avtagit. Under 2019 minskade kommunens befolkning med 0,8 %.

Befolkningskurvan nedåt stannade upp under 2016, när kommunen för första gången på länge visade en positiv befolkningsutveckling. Utfallet 2016 skulle ha varit negativt utan tillskottet från nettoinvandringen. Redan 2017 återkom den negativa trenden och den beräknas fortsätta inom överskådlig framtid. Under 2019 minskade befolkningen med 141 personer och kommunens befolkning består nu av 18 282 personer.

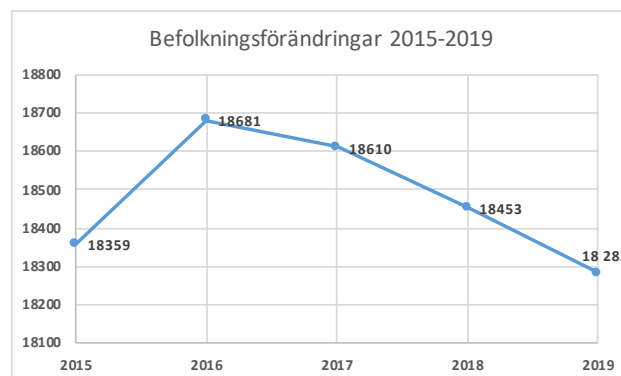

Befolkningsminskningen beror dels på att kommunen har ett negativt födelsetal, vilket betyder att antalet födda i kommunen är lägre än antalet som avlider.

Dessutom uppvisar kommunen en negativ nettoinvandring. Det sker en utflyttning till andra län, som är större än den inflyttning som sker från andra län i riket. Det är enbart utvandringsnettot som är positivt i kommunen. Utan en invandring från andra länder, skulle kommunens befolkningsutveckling vara ännu mer ogynnsam.

När det gäller utflyttning, är det framför allt ungdomar och människor i arbetsför ålder som flyttar. Det leder till skevheter i befolkningsstrukturen. Kramfors har ett stort underskott på personer i åldern 20–40 år jämfört med riket och ett kraftigt överskott i de äldre åldersgrupperna

Arbetsmarknad

Den nutida arbetsmarknaden i Kramfors har sitt ursprung i den strukturella omvandlingen av skogsindustrin, som inleddes bland annat när SCA bildades i spåren efter Kreugerkraschen på 1930-talet.

Trots nedläggningar och strukturförändringar har den industriella produktionsvolymen ökat, medan arbetstillfällena i de traditionella basnäringarna har minskat kraftigt. Till viss del har det kompenseras av dels en framväxande småindustri och nya företag i andra branscher än skog, trä och papper, dels den offentliga sektorns tillväxt under några decennier från 1900talets mitt. Ansträngningarna under flera decennier att bredda näringslivet och stimulera tjänstesektorn har i många stycken varit framgångsrika. Kramfors är en företagstät kommun. Det är bra inför framtiden att stora strukturella grepp redan är tagna. Turistnäringen bidrar allt mer till näringslivsstrukturen i området och har stor potential för att växa ytterligare.

För att ytterligare förbättra möjligheterna till arbete och studier har kommunen i flera år arbetat för att ta tillvara möjligheterna som Ådals- och Botniabanan kan ge. Kramfors ligger mitt i ett möjligt funktionellt arbetsmarknadsområde mellan Sundsvall och Örnsköldsvik. Speciellt norrut har tidsavstånden förkortats avsevärt. Det gäller även mot Umeå, som med tåg kan nås på 1,5 timmar. Möjligheten till distansstudier vid Umeå universitet öppnas som ett komplement till Mittuniversitetet söderut.

Kommunorganisationen är en av de största arbetsgivarna och kommer i framtiden att se utmaningar i att rekrytera personal med rätt kompetens. Kramfors har stora pensionsavgångar att vänta och i hela landet råder konkurrens om kompetent personal.

Pensionsförpliktelser

Pensioner som tjänats in före 1998 redovisas på det sätt lagen föreskriver, det vill säga som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. I årsredovisningen 1998 fanns åtagandet i balansräkningen som en skuld. Med då gällande beräkningsregler värderades det till 341,7 mkr. I denna årsredovisning värderas samma åtagande till 511,4 mkr. Trots att inget nytt intjänande sker har åtagandets värde nästan dubblats. Det finns flera anledningar. Dels har antaganden om livslängd ökat i beräkningen, dels värdesäkras åtagandet och räknas därmed upp årligen. Eftersom åtagandet är förmånsbestämt påverkar också förändringar i det allmänna pensionssystemet. De år den så kallade bromsen slår till i det allmänna pensionssystemet ökar åtagandet. Under senare år är det framförallt sänkningar av diskonteringsräntan som lyft åtagandet.

Enligt regelverket för redovisning ska pensionsutbetalningar redovisas som kostnader. Pensionsutbetalningarna och därmed de redovisade kostnaderna väntas vara som störst runt 2030. För att kapa toppåren på utbetalningarna har kommunen bildat en pensionsstiftelse. Vid tre tillfällen har pengar förts över till stiftelsen. I början av 2012 insattes en del (24,1 mkr), i juni 2013 sattes huvuddelen (75,6 mkr) in och i april 2017 gjordes den senaste insättningen (20,1 mkr). Totalt insatt är 119,9 mkr. Kommunen har tagit kostnader för överföringen till stiftelsen och löneskatten det medför, med avsikten att minska kostnadsbelastningen längre fram genom att hämta gottgörelse från stiftelsen. Underlaget för löneskatt minskar då gottgörelse hämtas, vilket betyder att effekten av löneskatt blir neutral jämfört med motsvarande tillväxt i placeringar i egen balansräkning.

Pensionsförpliktelse, mnkr	2019	2018
1. Total pensionsförpliktelse i balansräkningen		
a. Avsättning inklusive särskild löneskatt	139,5	126,8
b. Ansvarsförbindelse inklusive särskild löneskatt	511,4	533,6
2. Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring	-	-
3. Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelse	186,3	156,0
4. Summa pensionsförpliktelse (inklusive försäkring och stiftelse)	464,6	504,4
Finansiering		
Återlånade medel	464,6	504,4

Via pensionsstiftelsen har förpliktelser tryggats för tidigare arbetstagare födda 1932 och tidigare eller deras efterlevande.

Händelser av väsentlig betydelse

Koncernen

Under 2019 genomfördes en delning av Krambo Bostads AB där bostadsfastigheterna lades i ett nytt bostadsbolag, Krambo AB. Kommunala verksamhetsfastigheter och kommersiella fastigheter lades i gamla KIAB som sedan bytte namn till Kramfast AB.

Under 2019 byggdes, för första gången på snart trettio år, två nya hyreshus i centrala Kramfors. Ett av husen byggdes av Krambo AB med 24 lägenheter medan det andra hyreshuset byggdes i privat regi med 21 lägenheter. Hyreshuset som Krambo byggde kostade totalt ca 45,6 mnkr. Bidrag för byggnationen söktes hos Boverket och man blev beviljad ca 8 mnkr. Alla lägenheter i Krambos nybyggda hyreshus är uthyrda.

Kramfors Mediateknik AB har under 2019 fortsatt sin utbyggnad av nya fibernät i kommunen. Ett antal nya områden har under året fått fiber som t ex Östby, Skarpåkern, Sandslån, Nyland och Bjärträ. Även ortssammanbindande nät som t ex Angsta-Västertorp samt Kungsgården-Herrskog-Gräta har under året byggts i projektet DIG2020. Alla dessa projekt innebär också en utmaning för bolagets likviditet under projekttiden, innan de beviljade bidragen från Jordbruksverk och Tillväxtverk kommer bolaget tillgodo.

För att klara likviditeten under perioder av stora nybyggnationer tog Kramfors Mediateknik ett lån av

Kommuninvest på 45,7 mnkr i december 2019. Man har nu totalt 100 mnkr i lån hos Kommuninvest.

Höga Kusten Airport AB fick den 27 oktober 2019 trafikplikt. Det innebär att Trafikverket sköter upphandling av flyglinje mellan Höga Kusten Airport och Arlanda. Trafikplikten gäller tills vidare och tecknas för 4-årsperioder. Flygtrafiken tryggas därmed till och från regionen för att säkerställa kommunikationsmöjligheter till Stockholm och omvärlden.

Trafikverket meddelade i december att kompensation för flygskattens införande uppgår till totalt 9,2 mnkr för åren 2018 och 2019. Enligt beslut i både Kramfors och Sollefteås kommuner kommer beloppet att tillfalla Höga Kusten Airport med 3,2 mnkr samt 3 mnkr till respektive kommun.

I koncernens årsredovisning för 2019 finns nu även Kramfors Pensionsstiftelse med. Stiftelsens ändamål är att trygga utfästelser om pension, som givits av Kramfors kommun åt tidigare arbetstagare, födda 1932 och tidigare, eller deras efterlevande.

Tillgångarna i stiftelsen värderades vid årsskiftet till ca 188 mnkr. År 2019 var ett mycket bra år för pensionsstiftelsens portfölj. Värdet på placeringarna ökade med 30,4 mnkr vilket motsvarar 19,3 procent, samtidigt som jämförelseindex steg med 17,3 procent.

Kommun

Kramfors kommun gjorde inför 2019 en organisationsöversyn där bl a en nämnd, Miljö- och byggnämnden blev en avdelning under kommunstyrelsen. En ny nämnd bildades, Produktionsnämnden, som innehåller IT, kostenheten och tekniska avdelningen.

Andra förändringar som gjordes var att hela Arbetsmarknadsenheten och Vuxenutbildningen fördes över till Bildningsnämnden från Valfärdsnämnden. Dessutom flyttades allmänskulturen från Bildningsförvaltningen till Kommunstyrelsen. Syftet var att stärka kulturområdets betydelse och att främja arbetet med samhällsutvecklingen i kommunen.

Under 2019 påbörjades också rivning av f.d. Björknäs sjukhem. I bokslut 2018 avsattes 8,7 mnkr för riv-

ningen. Förhoppningsvis kommer avsättningen att räcka för att täcka alla rivningskostnader, men klart är att det har blivit betydande fördyringar, eftersom det fanns mer asbest i byggnaden, än vad som först var känt.

Kramfors kommun fick i bokslutet 2018 ett stort underskott på -52 mnkr. Beslut togs i Kommunstyrelsen om handlingsplaner för både Valfärds- och Bildningsnämnden för att komma till rätta med ekonomin, eftersom prognoser under 2019 också visade på stora underskott. Arbetet med handlingsplanerna fortsätter även under 2020. Målet är att i slutet av 2020 nå en ekonomi i balans för hela kommunen.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

En stor del av kommunens verksamhet styrs direkt av olika lagar och regler som kan vara mer eller mindre verksamhetspecifika. Exempel på det är skollagen och socialtjänstlagen. Därutöver har kommunen ett antal andra riktlinjer och styrdokument som vägleder i det dagliga arbetet.

Målstyrning

Målstyrning är kommunfullmäktiges verktyg att svara upp till de krav kommunallagen ställer om god ekonomisk hushållning. Målstyrningens innehåll beskrivs och beslutas årligen i kommunens budget. Resultaten i målstyrningen följs upp i kommunens delårsredovisning och årsredovisning. Tanken är att en röd tråd ska löpa från visionen och kommunfullmäktiges mål ner till enheternas aktiviteter. Det ska alltså finnas en tydlig relation mellan det arbete som utförs inom de olika nämnderna, de kommunövergripande målen och visionen.

Vision

Visionen är den mest övergripande nivån i styrmodellen. Visionen är en önskan om hur det ska vara ett leva i, arbeta i och besöka Kramfors kommun i

framtiden. Visionen ska inspirera och vara vägledande för den kommunala organisationens färdriktning. Kommunfullmäktige beslutar om visionen.

Perspektiv

Kramfors kommuns målstyrning innehåller fyra perspektiv. Perspektiven är strategiska områden som kommunen anser vara extra viktiga att arbeta med för att nå fram till visionen. I budgeten för 2019 slogs fast att kommunens styrning ska utgå från följande perspektiv:

- Kramforsbon
- Samhällsutveckling
- Medarbetare
- Ekonomi

Kommunfullmäktige beslutar om kommunövergripande mål till varje perspektiv. Målen följs upp genom ett antal indikatorer. Indikatorerna är underlag för utvärderingen av om kommunen når sina mål eller inte.

Perspektiv Kramforsbon

Perspektivet innehåller mål som handlar om dialog och samverkan mellan kommun och invånare. Dialog och samverkan är viktiga delar i samhällsbygget och bidrar till ökat engagemang och delaktighet.

Kommunen arbetar för hög tillgänglighet och god kvalitet. Invånarnas intressen tas tillvara, så att de upplever fördelar med att bo, växa upp, utbilda sig och åldras i Kramfors kommun.

Kramforsbor i alla åldrar ska känna att det är meningsfullt att engagera sig och att de kan påverka kommunens utveckling

Bedömning				
Indikator	Utfall	Mål	Bedömning	
Hur nöjd är du med den insyn och inflytande invånarna har över kommunens beslut och verksamheter.	38	39		
Hur nöjd är du med möjligheten till påverkan invånarna har på kommunens beslut och verksamheter.	38	37		

Kommunen ska ha ett gott bemötande och en god tillgänglighet

Bedömning				
Indikator	Utfall	Mål	Bedömning	
Hur stor del av de som ringer till kommunen med en enkel fråga uppfattar att de får ett gott bemötande	91,0%	90,0%		

Barn, elever och studerande ska ha goda förutsättningar för att få en bra utbildning och en trygg skolgång med hög måluppfyllelse

Bedömning				
Indikator	Utfall	Mål	Bedömning	
Hur stor andel av eleverna fullföljer sin gymnasieutbildning med examen inom fyra år	81,0%	70,0%		
Andel elever i årskurs 3 som når Skolverkets kravnivåer i de nationella proven i svenska, svenska2 och matematik	89,0%	70,0%		

Kramfors kommun ska erbjuda en trygg och god omsorg med hög grad av delaktighet, med god kvalitet, för alla äldre och människor med funktionsnedsättning

Bedömning				
Titel	Utfall	Mål	Bedömning	
Hur stor andel av brukarna är nöjda med den hemtjänst de får.	94,0%	90,0%		
Andel brukare som tycker att beslutet de fått om sin hemtjänst är anpassat efter deras behov.	77,0%	80,0%		

Perspektiv samhällsutveckling

Perspektivet innehåller mål som handlar om social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Kommunen arbetar för en god livsmiljö och ett tillgängligt samhälle

för alla. Kommunen samarbetar med företag och andra aktörer för att skapa hållbar tillväxt.

Kramfors ska vara en hållbar kommun

Bedömning			
Indikator	Utfall	Mål	Bedömning
Andel inköpta ekologiska livsmedel	30,0%	32,0%	
Hur stor är kommunorganisationens andel miljöbilar	22,0%	29,0%	

Kramfors upplevs som välkomnande och tryggt

Bedömning			
Indikator	Utfall	Mål	Bedömning
Andel äldre som har hemtjänst som känner sig trygga	88,0%	90,0%	
Andel elever i årskurs 9 som känner sig trygga i skolan	80,0%	90,0%	

Kramfors ska ha ett starkt näringsliv

Bedömning			
Indikator	Utfall	Mål	Bedömning
Företagarnas syn på kommunens service till företagen (Svenskt Näringslivs mätning)	3,05	3,00	

Kramfors ska erbjuda goda boendemöjligheter

Bedömning			
Indikator	Utfall	Mål	Bedömning
Vad tycker invånarna om boendemöjligheterna i kommunen	51	61	

Perspektiv medarbetare

Perspektivet innehåller mål som handlar om kommunens medarbetare och kommunens roll som arbetsgivare. Kramfors kommun ska vara en attraktiv arbets-

givare med delaktiga medarbetare som är stolta över sina uppdrag, tar samhällsansvar och är professionella i sin yrkesutövning.

Kramfors kommun upplevs som en attraktiv arbetsgivare			
Bedömning			
Indikator	Utfall	Mål	Bedömning
Medarbetarnas bedömning av sin egen motivation i medarbetarundersökningen. Index 0-100	80	80	
Medarbetarnas bedömning av närmaste chef i medarbetarundersökningen. Index 0-100.	82	80	
Medarbetarnas bedömning av styrningen i medarbetarundersökningen. index 0-100.	78	80	

Kramfors kommun har en arbetsmiljö som främjar god hälsa			
Bedömning			
Indikator	Utfall	Mål	Bedömning
Sjukfrånvaro på kommunövergripande nivå i procent av arbetstid	6.79%	7,00%	

Perspektiv ekonomi

Perspektivet innehåller mål som handlar om ekonomi i balans. Kramfors kommun ska ha en ekonomi i

balans, ett effektivt resursutnyttjande och en handlingsberedskap för framtiden.

Kramfors kommun har en tydlig ekonomistyrning och god kontroll			
Bedömning			
Indikator	Utfall	Mål	Bedömning
Resultat ska uppgå till minst 1,1 % av verksamhetens nettokostnad	-0,5 %	1.0%	
Skuldbördan per invånare ska inte överstiga 100 000 kr	81 240	100 000	
Budgetavvikelsen ska vara positiv - noll eller bättre	-5 742	> 0	

Måluppfyllelse

För att det ska gå att bedöma om målen nås, finns ett antal indikatorer kopplade till målen. De flesta är tagna från offentlig statistik, är möjliga att följa över flera år och kan jämföras med andra kommuners resultat. Alla indikatorer har en resultatnivå som fastställs i kommunens budget. Resultatnivån för indikatorerna i budgeten utgår från det senast kända resultatet.

För att uppnå kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning, har kommunfullmäktige satt kravet att minst hälften av målen ska nå upp till sina angivna målnivåer. Dessutom ska målet för nettokostnader alltid uppnås.

Det finns totalt 11 mål och 20 indikatorer. Bedömningen är att 4 av målen kan anses vara helt uppfyllda. Av de 20 indikatorerna bedöms 10 stycken, det vill säga 50 procent, som uppfyllda.

Målet för nettokostnader nåddes inte under 2019. Antalet mål och indikatorer som uppfylldes nådde inte heller den önskade nivån på minst 50 procent. Kommunen kan därmed inte sägas ha uppnått kraven på god ekonomisk hushållning.

Hållbarhetsredovisning

Under perioden 2016–2019 hade kommunens nämnder och bolag uppdraget att arbeta med den politiskt antagna viljeinriktningens tre områden: kultur, jämställdhet och hållbarhet. Inom varje område har ett program tagits fram. Syftet med viljeinriktningen var att perspektiven skulle genomsyra nämndernas och bolagens verksamhetsplaner och arbete, både som perspektiv och i form av konkreta aktiviteter och åtgärder. Satsningen har följts upp med nyckeltal och genom redovisning av kommunorganisationens arbete med de tre områdena. Även det prioriterade området folkhälsa redovisas, som en del av arbetet med social hållbarhet.

Hållbar utveckling

Definitionen av hållbar utveckling kommer ursprungligen från FN:s rapport (1987) Vår gemensamma framtid: "Hållbar utveckling är utveckling som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov." Hållbar utveckling utgår från en helhetssyn på människans och samhällets behov, förutsättningar och utmaningar. I Kramfors används en modell av begreppet hållbarhet som utarbetats på Mittuniversitetet. Modellen innehåller fyra dimensioner: social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet.

Ekologisk hållbarhet

Axplock från året

I slutet av året antogs Program för Ekologisk hållbarhet av kommunfullmäktige, vilket är styrande för hela kommunhuskoncernen.

Kramfors första publika laddstation invigdes i de-

cember. Totalt är tre laddstationer hittills uppförda genom investeringsmedel från Klimatklivet. Kommunen deltar i projekt Stolpe in för Stad och Land i mellersta Norrland (SiSL) som drivs av Biofuel Region och syftar till att skapa en infrastruktur för laddbara fordon i mellersta Norrland. En utredning om en fossilfri kommunal fordonsflotta påbörjades vilken ska vara klar under 2020.

Earth Week arrangerades tillsammans med flertalet aktörer i Kramfors i syfte att sprida kunskap och engagemang i klimatfrågan. Christer Sannes föredrag under Earth Week samt Staffan Leastadius föredrag i november var välbesökta.

Kramfors kommun blev under året diplomerad Fairtrade City.

Utsläpp av växthusgaser

Växthusgasutsläpp (CO²) från kommunala verksamheter uppgick till totalt 3 941 ton 2019, vilket är en minskning med 19 % jämfört med föregående år, se fördelning i diagram 1. Elanvändningen orsakade störst andel av utsläppen med 29 % (beräknat på nordisk elmix), värmeanvändningen och livsmedel stod för 27 % vardera och transporter för 17%. Orsaken till att utsläppen minskade är att utsläppen från värmeanvändningen minskade. Det beror dels på lägre energianvändning till följd av mildare klimat, men främst på att andelen torv som användes i fjärrvärmeproduktionen mer än halverats. Dessutom ökade andelen biobränsle jämfört med 2018. Fördelningen av utsläpp per år och källa framgår av diagram 3.

Diagram 1. Växthusgasutsläpp Kramfors kommun 2019, ton CO²

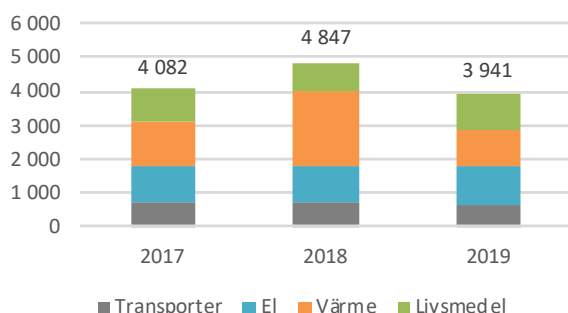

Diagram 2. Växthusgasutsläpp Kramfors kommun 2019, andel per utsläppskälla

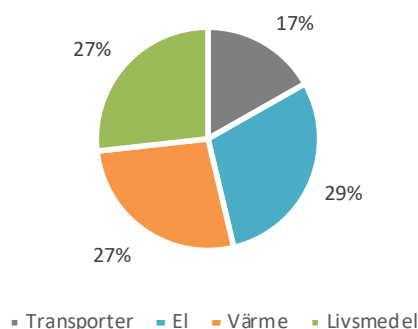
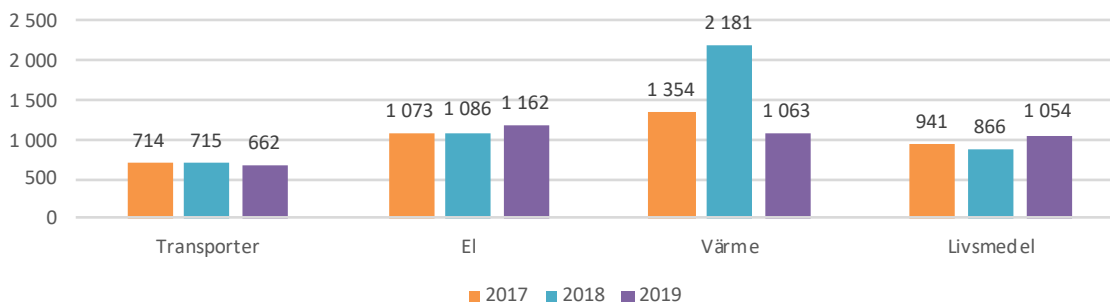

Diagram 3. Utsläpp av CO², ton

Livsmedel

Utsläppen av växthusgaser (CO²) från livsmedel på avtal uppgick till totalt 1 054 ton 2019, varav animaliska livsmedel stod för 83 %. Utsläpp per år framgår av diagram 4. Ökningen av utsläppen mellan 2018 och 2019 utgörs till 92,5 % av ökade utsläpp från animalier. Den totala volymen köttkonsumtion ökade inte mer än marginellt, men ett skifte av köttsorter har skett. Den största delen av ökningen orsakades av att konsumtionen av utsläppsintensiva köttsorter som nötkött ökat, medan konsumtionen av mindre

utsläppsintensiva köttsorter minskat, exempelvis vilt och fläskkött. Utsläpp per livsmedel fördelades enligt diagram 5.

Andelen ekologiska livsmedel uppgick till 28,2 % vilket är en minskning med 2,1 procentenheter jämfört med föregående år. Andel rättvist producerade livsmedel uppgick till 4,2 %, vilket är en marginell minskning jämfört med föregående år. Andelar per år redovisas i diagram 6.

Diagram 4. Växthusgasutsläpp från livsmedel, ton CO² per år

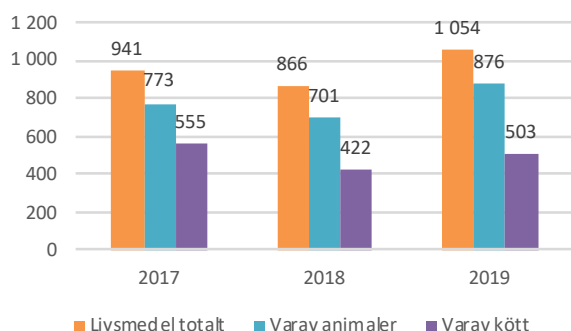

Diagram 6. Andel ekologiska och rättvist producerade livsmedel, % per år

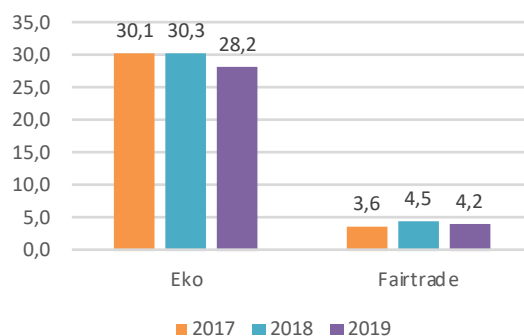
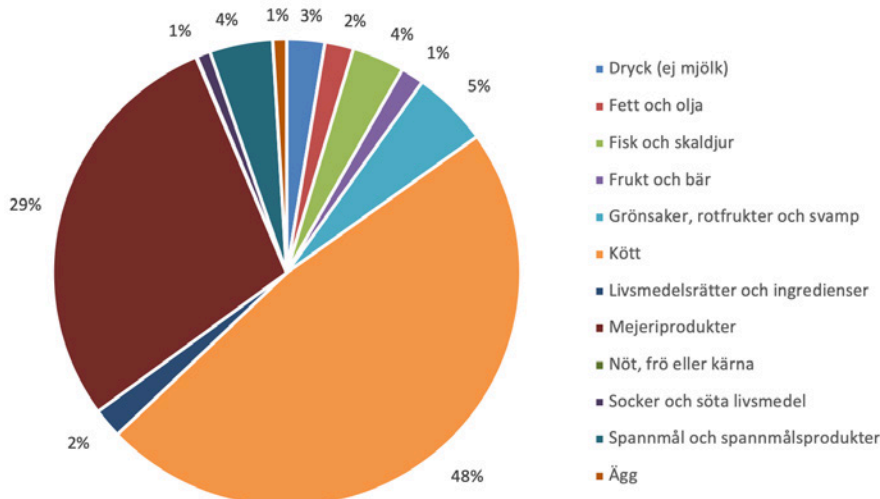

Diagram 5. Växthusgasutsläpp per livsmedel, 2019

Välståndsnämnden

Med hjälp av stimulansmedel från regeringen skapade välståndsnämnden förutsättningar för möten, webb- utbildningar och handledning på distans genom att utrusta fyra mötesrum med konferens- och distansmötesutrustning. Tekniken ger möjlighet att ha effektiva möten med hög kvalitet och minimal miljöpåverkan.

Uppföljning av biståndsbeslut enligt socialtjänstlagen (SoL) sker idag via distansteknik. Kontaktpersonen i hemtjänsten startar ett distansmöte hemma hos brukaren och biståndshandläggaren följer upp insatserna från kommunhuset. Detta innebär att det frigörs tid för biståndshandläggarna, tid som kan användas till de brukare som har behov av uppföljningar på plats hemma i bostaden.

Individ och familjeomsorg (IFO) bytte ut flera stationära datorer till bärbara för att via distansteknik kunna följa upp ärenden över hela Sverige. Detta bidrar till minskat resande samt möjlighet att kunna följa upp komplicerade ärenden mer frekvent.

Kramfors var projektpartner i samverkan med Region Västernorrland (RVN). Projektets syfte var att utarbeta och testa ett koncept för utnyttjande av videoteknik i samband med samordnad individuell planering (SIP). Användning av videoteknik i patientens hemmiljö och i klinisk vårdmiljö visade sig möjliggöra nya samarbetsformer som bidrar till en resurseffektiv, miljövänlig och nära vård för patienten.

Kulturell hållbarhet

Axplock från året

För att förverkliga den politiska viljeinriktningen och program för kultur har det varit viktigt att arbeta kunskapshöjande. Som en av tretton kommuner och regioner i landet beviljades Kramfors 2018 ett kunskapshöjande projekt om offentlig konst av Statens konstråd. Under 2019 arbetade Krambo AB och Kramfast AB, kommunledningsförvaltningen och produktionsförvaltningen fram Riktlinje för offentliga miljöer och offentlig konst, med stöd av Statens konstråd. Riktlinjen antogs av Kommunfullmäktige i november.

Året inleddes med att biblioteket öppnade sitt DigidelCenter, sedan internetstiftelsen beviljat biblioteket medel. Konceptet bygger på att man skapar lättillgängliga, bemannade lärcentra med goda öppettider i en kommun. DigidelCenter är en fortsättning på Digitala hjälpen, som också syftade till att stärka medborgarnas digitala kompetens.

Projektet Besöksnäring i Höga kusten – en resa i tid

och rum fortsatte under 2019. Investeringar gjordes i viktiga kulturmiljöer, projektet arbetade också vidare med evenemangsutveckling, bl.a. med en utställning i Lunde Folkets hus. En webbapplikation skapades i form av tre olika temaresor med tillhörande quiz: om Ådalen 31, Timmersorteringen på Sandslån och Häxprocesserna. Webbapplikationen invigdes under sommaren.

Kostnad kulturverksamhet, kronor per invånare

Hur mycket som satsas på kulturen per invånare i olika kommuner är en fråga som med jämna mellanrum får medialt utrymme. Kramfors kommun befinner sig i mittenskiktet och inga stora förändringar har skett de senaste åren. Kostnaden för kultur har dock sjunkit två år i rad: från 1 193 kr per invånare 2017, till 1 176 kr för 2018 och i år 1 153 kr per invånare.

Kulturens andel i budgeten

Kulturens andel av budgeten visar hur den prioriteras i förhållande till andra kommunala utgifter. Av driftskostnaderna 2016 och 2017 gick 2,0 respektive 1,9 procent till kultur. 2018 sjönk andelen till 1,8 procent, och 2019 hade den sjunkit ytterligare till 1,7 procent. Förklaringen ligger bland annat i att det gjordes besparingar på biblioteksverksamheten, samtidigt som driftskostnaden för kommunen i sin helhet inte minskade i samma utsträckning.

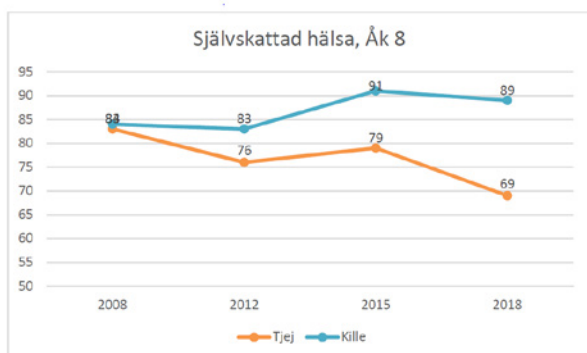
Social hållbarhet

Social hållbarhet berör människors livsbetingelser i samhället, till exempel hälsa, trygghet, utbildning, rättvisa och maktutövning, samt möjligheterna att förbättra dem. Det handlar både om det individuella perspektivet och om hur dessa livsbetingelser fördelar sig mellan människor. De mänskliga rättigheterna är grundläggande och ett flertal av FN:s globala mål visar på vad begreppet social hållbarhet innefattar. De övergripande nationella folkhälsomålen, miljömålen och Agenda 2030 förstärker varandra. Hälsa är till exempel en central del i de riksdagsbundna miljö- och kvalitetsmålen. Det nationella övergripande folkhälsomålet är: att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.

Framtid Kramfors

Projektet Framtid Kramfors tog fart under 2019. Inom ramen för projektet pågår ett arbete för att hantera socioekonomiska utmaningar i kommunen. Ett av de långsiktiga målen för projektet är att höja utbildningsstatusen bland kommunens invånare. Projektet satsar på att stärka samverkan mellan skola, socialtjänst, barn, unga och vårdnadshavare. Fyra socialpedagoger anställdes inom grundskolan som en del av kommunens arbete med att höja meritvärdet och stärka behörigheten till vidare studier efter grundskolan. Familjecentralen fick också möjlighet att vidareutveckla sitt föräldraskapsstödjande arbete.

Illustration 11. Självskattad hälsa över tid, åk 8

Andel (i procent) av de svarande i årskurs åtta som uppger att de mår ganska eller mycket bra under de senaste sex månaderna.

Barnkonventionen och ungdomsdemokratin

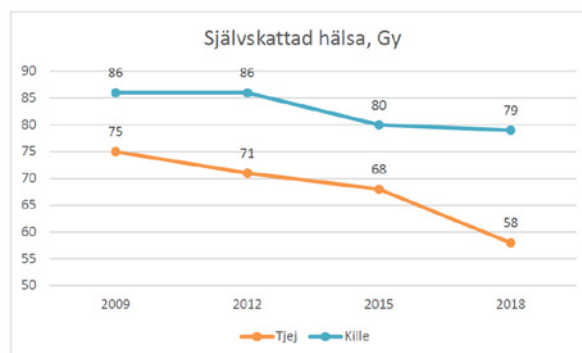
En barnrätts- och ungdomsdemokratisamordnare projektanställdes under 2019 för att utveckla och implementera arbetet med barnkonventionen inom kommunorganisationen, med mål att en riktlinje och handlingsplan för arbetet tas fram och beslutas. Kommunorganisationen och kommuninvånare har fått information och utbildning om Barnkonventionen som lag och vad det innebär.

Barnrätts- och ungdomssamordnarens uppdrag omfattar även att tillsammans med kommunens ungdomar och kommunen föreslå ett ungdomsråd och en plan för hur rådets uppdrag ska formas. Ett nätverk kring ungdomsfrågor växte fram under 2019.

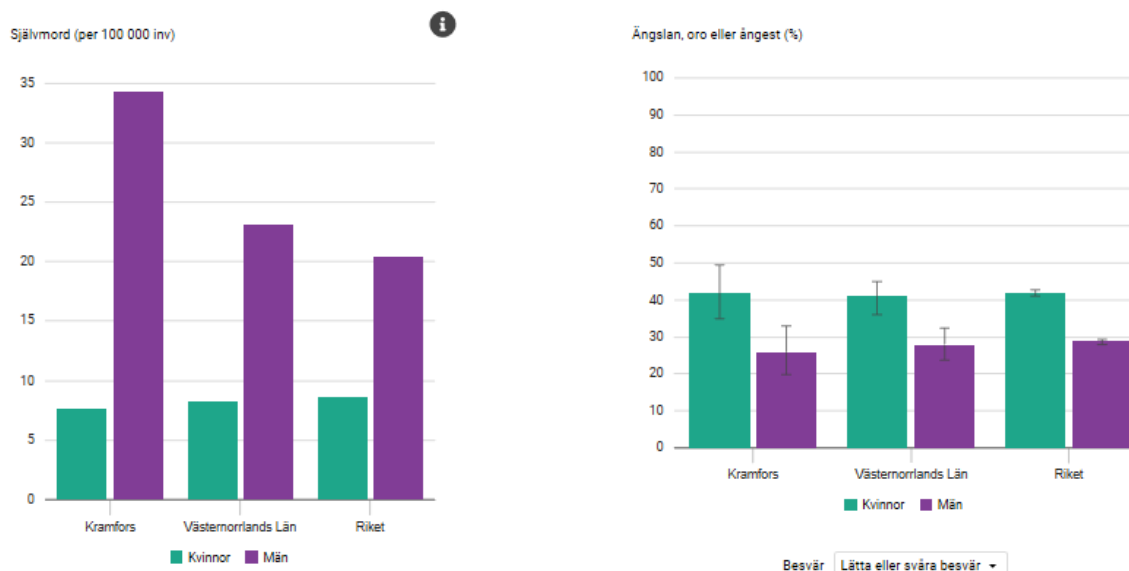
Hälsa, psykisk hälsa och suicidförebyggande arbete

Statistiken för självskattad hälsa, psykisk hälsa och suicid visar på ett utvecklingsområde både för den generella hälsan, för hälsan hos individer och för jämlikhet och jämställdhet. Pojkar och män skattar en bättre hälsa än flickor och kvinnor, men suicid förekommer mest bland pojkar och män.

Illustration 12. Självskattad hälsa över tid, Gymnasiet

Andel (i procent) av de svarande i gymnasiet som uppger att de mår ganska eller mycket bra under de senaste sex månaderna.

Under 2019 utbildades kuratorer och personal från räddningstjänsten i metoden YAM, en metod för att förebygga psykisk ohälsa hos ungdomar. Metoden användes under hösten i skolan för elever i årskurs 8. Vi har fortsatt att utbilda medarbetare i MHFA, som även den är en metod för att förebygga ohälsa och suicid. Båda metoderna är framtagna av Karolinska Institutet och det förebyggande arbetet sker i samverkan med region Västernorrland.

Sjukfrånvaro

År	2019
Total sjukfrånvaro i % av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid	6,79
Sjukfrånvaron för kvinnor	7,54
Sjukfrånvaron för män	4,56

På såväl strukturell som organisations- och individnivå finns det olikheter i krav, villkor, möjligheter och ansvarstagande mellan kvinnor och män. En konsekvens av detta ser vi i kvinnors högre sjuktal och sjukfrånvaro. Sjukfrånvaron på Kramfors kommun har minskat för både kvinnor och män sedan 2018 men fortfarande är skillnaderna stora mellan grupperna.

Axplock från året - jämställdhetsarbete

Lärare från flera skolor, personal på fritidsgården Barks samt personal på HVB-hem utbildades i metodmaterialet Machofabriken. Metoden syftar till att öka jämställdhet, förebygga våld och förändra negativa och begränsande maskulinitetsnormer.

För tredje året i rad arrangerades en kunskapsdag inom ramen för det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet: Mäns våld mot kvinnor ska upphöra – Kvinnor och män, flickor och pojkar har samma rätt till kroppslig integritet. I år var temat 'Barns och ungas våldsutsatthet'. Dagen arrangerades tillsammans med Sollefteå kommun och med stöd från Länsstyrelsen Västernorrland. I samband med kunskapsdagen hölls även en öppen föreläsning för allmänheten.

Kramfors kommun har under många år arbetat med jämställdhetsintegrering och jämställdhetsutveckling. I syfte att ytterligare förstärka arbetet för jämställdhet så har Kommunfullmäktige beslutat att underteckna den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå: CEMR-deklarationen. Deklarationen rymmer hela kommunorganisationens verksamhet, från det politiska arbetet, till arbetsgivarfrågor och servicen till invånarna.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

I detta kapitel finns en avstämning av de mål och riktlinjer med betydelse för god ekonomisk hushållning som formulerats för kommunen.

En budget för den kommunala koncernen har inte upprättats varför budgetuppföljning görs endast på kommunnivå.

Resultatbudget, Mnkr	Utfall	Budget	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	413,9	397,8	16,2
Verksamhetens kostnader	-1 596,5	-1 566,7	-29,8
Avskrivningar	-40,3	-39,0	-1,3
Verksamhetens nettokostnader	-1 222,8	-1 207,9	-14,9
Skatteintäkter	855,9	855,2	0,7
Generella statsbidrag och utjämning	361,2	354,2	6,9
Verksamhetens resultat	-5,8	1,5	-7,3
Finansiella intäkter	4,8	5,2	-0,4
Finansiella kostnader	-4,7	-5,2	-0,5
Resultat efter finansiella poster	-5,7	1,5	-7,2
Årets resultat	-5,7	1,5	-7,2

Uppföljningen av resultatbudgeten visar att utfallet totalt visar minus 5,7 mnkr jämfört med budgeterat plus 1,5 mnkr. Det är alltså minus 7,2 mnkr jämfört med budget. Det är ändå väsentligt bättre än den prognos som lades i delårsbokslutet 31 augusti. Prognosen visade ett minusresultat på 53,7 mnkr jämfört med budget.

Förbättringen som skedde under de sista månaderna bestod till större delen av positiva poster av engångskaraktär. Det underliggande underskottet för kommunen ligger totalt på ca 40 mnkr. Det är främst kostnadsmassan som måste bli lägre för att kommunen ska få en god ekonomisk ställning.

Balansbudget, Mnkr	Utfall	Budget	Avvikelse
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	553,2	560,1	-6,9
Maskiner och inventarier	35,2	34,0	1,2
Finansiella tillgångar	79,9	79,8	0,1
Summa anläggningstillgångar	668,3	673,9	-5,6
Omsättningstillgångar			
Förråd, exploateringsfastigheter	4,5	5,0	-0,5
Kortfristiga fordringar	164,8	118,0	46,8
Kassa och bank	158,4	132,1	26,3
Summa omsättningstillgångar	327,7	255,1	72,6
Summa tillgångar	996,0	929,0	67,1
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital	322,6	339,0	-16,4
därav periodresultat	-5,7	1,5	-7,2
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	87,1	84,1	3,0
Andra avsättningar	57,3	46,1	11,2
Summa avsättningar	144,4	130,2	14,2
Skulder			
Långfristiga skulder	161,3	161,3	0,0
Kortfristiga skulder	367,7	298,4	69,3
Summa skulder	529,0	459,7	69,3
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	996,0	929,0	67,1

Uppföljningen av balansbudgeten visar att det är främst kortfristiga fordringar och kortfristiga skulder som har ökat, dels mellan åren och dels mot budget.

Kortfristiga fordringar ökade med ca 11 mnkr. Av den ökningen är det framförallt en faktura till Region Västernorrland på 7,2 mnkr som är av engångskaraktär och inte är återkommande.

Även interimfordringarna ökade med 20 mnkr mellan åren.

Kortfristiga skulder ökade med knappt 70 mnkr. Det är främst koncernkonto som kommunen har i sin balansräkning som ökade med ca 40 mnkr. Det är Kramfors Mediateknik som i december tog ett nytt lån från Kommuninvest på 45,7 mnkr.

Driftsbudget, Mnkr	Utfall	Budget	Avvikelse
Välfärdsnämnden	-547,9	-522,0	-26,0
Bildningsnämnden	-450,1	-433,7	-16,4
Produktionsnämnden	-27,4	-29,0	1,6
Överförmyndarnämnden	-3,1	-3,1	0,0
Revisionen	-1,5	-1,5	0,0
Kommunstyrelsen	-187,0	-189,3	2,3
Finansförvaltningen	-0,3	9,7	-10,0
Avskrivningar	-5,6	-39,0	33,4
Summa verksamheter	-1 222,9	-1 207,9	-15,0
Skatteintäkter	855,9	855,2	0,7
Generella statsbidrag och utjämning	361,2	354,2	6,9
Verksamhetens resultat	-5,9	1,5	-7,4
Finansiella intäkter	4,8	5,2	-0,4
Finansiella kostnader	-4,6	-5,2	0,6
Resultat efter finansiella poster	-5,7	1,5	-7,2
Årets resultat	-5,7	1,5	-7,2

Uppföljningen av driftsbudgeten visar att det är främst Välfärdsnämnden och Bildningsnämnden som har svårt att anpassa sina kostnader till den tilldelade ramen. Under åren 2015 och 2016, när kommunen tog emot många nysvenskar, fick kommunen intäkter som mer än väl täckte de kostnader som var förknippade med mottagandet. Nu måste kommunen anpassa kostymen till minskade intäkter och därmed minskade kostnader. Nämnderna jobbar kontinuerligt med handlingsplaner för att rymma sin verksamhet i tilldelade ramar.

Notera också att den stora avvikelsen på posten avskrivningar är en följd av en redovisningsmässig skillnad mellan budget och utfall, en effekt av att man har beslutat att avskrivningarna ska belasta förvaltningarna direkt och inte "mellanlanda" på finanserna som gjorts tidigare år. Denna förändring har ingen resultatpåverkan men i sammanställningen ovan ser det ut som avskrivningar har minskat, vilket inte är fallet.

Investeringsbudget, Mnkr	Utfall	Budget	Avvikelse
Välfärdsnämnden	-1,7	-1,8	0,1
Bildningsnämnden	-1,0	-3,8	2,8
Produktionsnämnden	-34,5	-42,3	7,8
Kommunstyrelsen	-13,9	-15,0	1,0
Summa Investeringsbudget	-51,1	-62,9	11,8

Uppföljning av investeringsbudgeten visar att Bildningsnämnden och framförallt Produktionsnämndens investeringar under året inte nådde den nivå som budgeterats.

Bildningsnämnden hade budgetmedel för en ny biblioteksbuss. Den köptes in först under januari 2020 och därför måste budgetmedel för den kostnaden föras över från 2019 till 2020 genom en tilläggsbudgetering av investeringsmedel enligt särskilt ärende i KS.

Produktionsnämnden hade flera investeringsprojekt under 2019 och de flesta färdigställdes.

Ett stort projekt som har lagts i "väntläge" är Återvinningscentral Höga Kusten som är tänkt att placeras i Ullånger.

Överklaganden från boende i närheten har gjort att projektet tills vidare ligger vilande.

Balanskravsresultat

Balanskravsutredning tkr	2019	2018	2017
Årets resultat enligt resultaträkningen	-5 742	-51 987	31 651
- Samtliga realisationsvinster	-1 441	-1 441	-1 301
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-
-/+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-	-	-
+/- Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-	-	-
= Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-7 183	-53 428	30 350
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-	-	-
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv	-	-	-
= Årets balanskravsresultat	-7 183	-53 428	30 350

Redovisning av ackumulerade negativa resultat	2019	2018	2017
IB ackumulerade ej återställda negativa resultat	0	0	0
Årets balanskravsresultat enligt balanskravsutredningen	-7 183	-53 428	0
Synnerliga skäl att inte återställa	-	53 428	-
Synnerliga skäl för att återställa under en längre tid	-	-	-
UB ackumulerade negativa resultat att återställa inom tre år	-7 183	-53 428	0
UB ackumulerade ej återställda negativa resultat	-7 183		
- Varav från 2019 att återställa senast 2020			
- Varav från 2019 att återställa senast 2021	-4 800		
- Varav från 2019 att återställa senast 2022	-2 383		

Balanskravet är kommunallagens regelverk för krav på ekonomisk balans mellan intäkter och kostnader. Om kostnaderna är större än intäkterna uppstår ett underskott som skall efter förutbestämda korrigeringar återställas inom de tre påföljande åren.

Kramfors kommun har sedan regelns tillkomst år 2000, under åren fram t o m 2017 uppfyllt balanskravet. År 2018 redovisades ett underskott som bedömdes ha uppstått p g a synnerliga skäl. Innevarande år redovisas ett underskott på 7 183 tkr som enligt lagen ska återställas inom tre år.

Förslaget är att underskottet på 7 183 tkr skall återställas med 4 800 tkr under 2021 samt resterande 2 383 tkr under 2022.

Väsentliga personalförhållanden

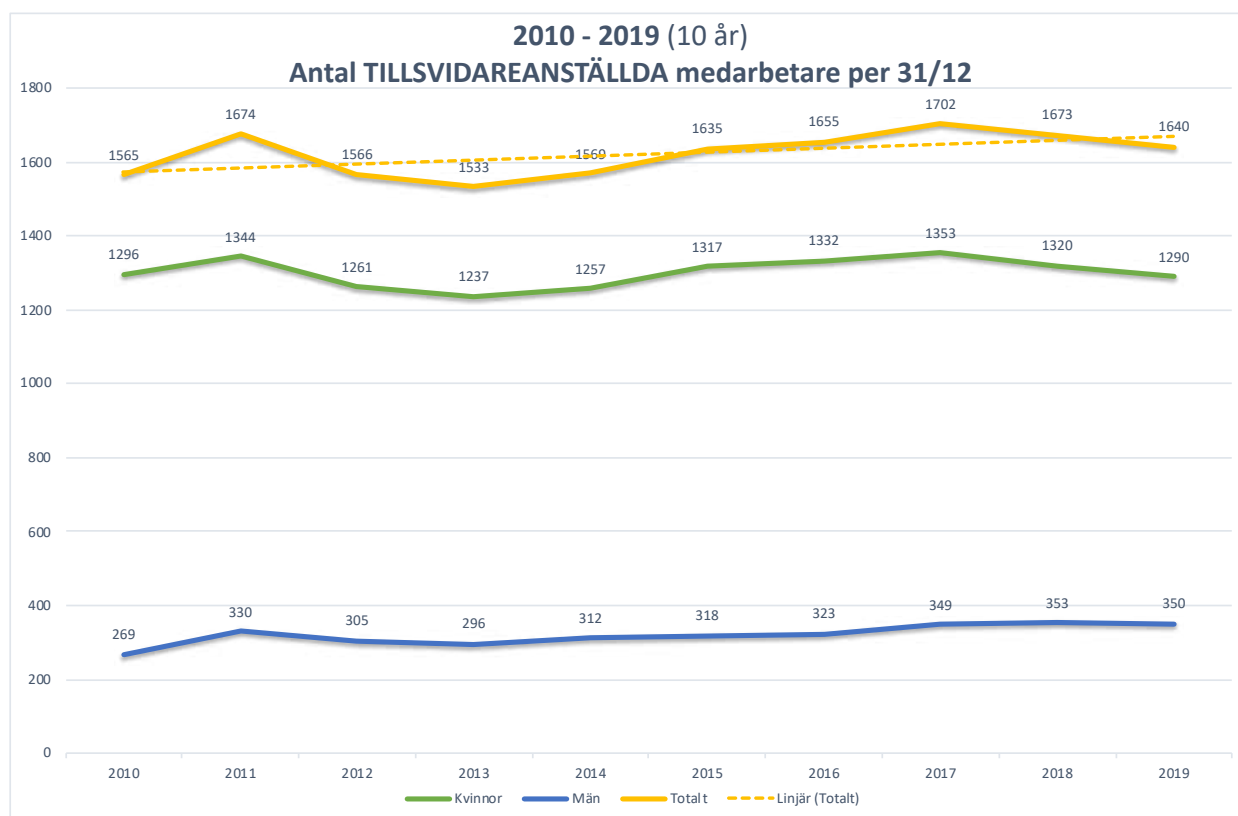
Personal

Kommunen är den största arbetsgivaren i Kramfors med 1640 tillsvidareanställda medarbetare. Det har blivit betydligt svårare att rekrytera nya medarbetare med rätt kompetens de senaste åren. För en fortsatt väl fungerande välfärd är kompetensförsörjning och sjukfrånvaro de viktigaste frågorna för kommunen som arbetsgivare.

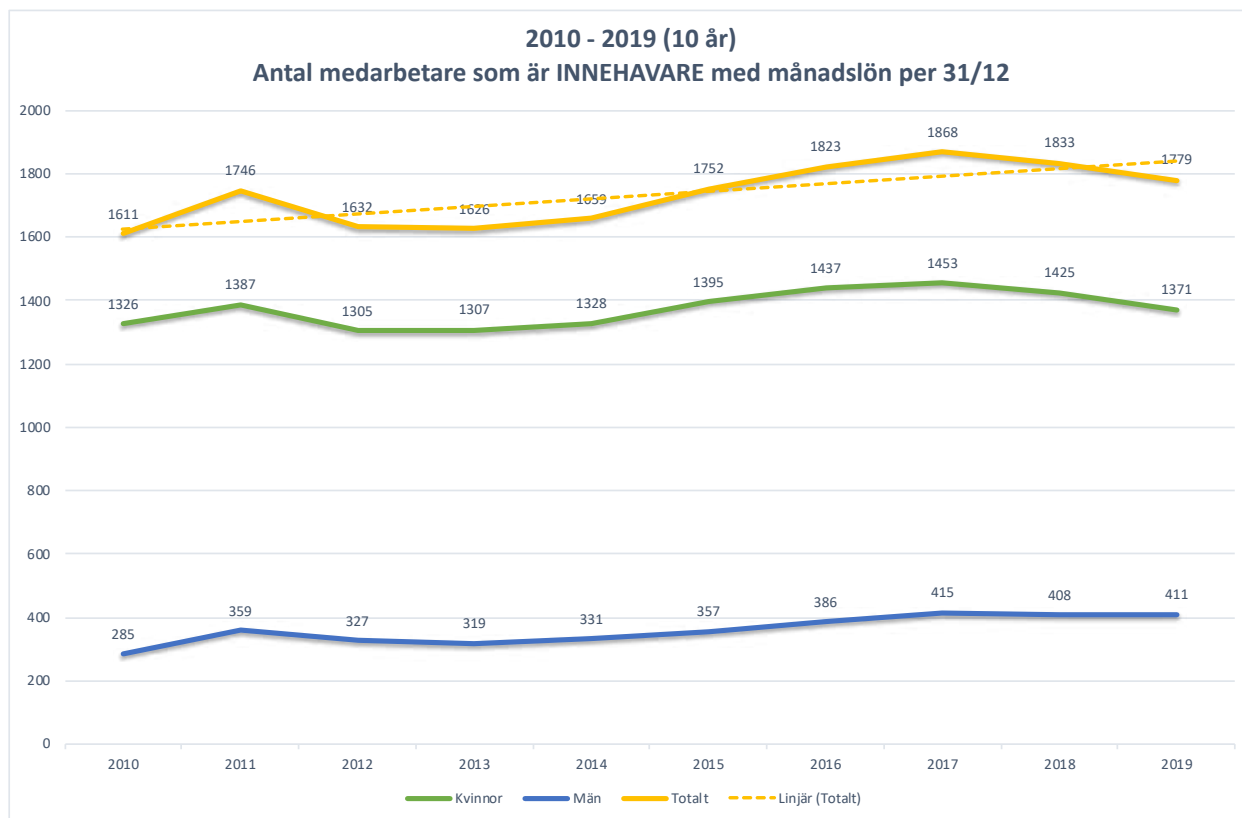
Antal medarbetare

Antalet tillsvidareanställda minskade med 23 individer under 2019. Antalet innehavare (tillsvidareanställda och visstidsanställda) minskade också och var den sista december 1779 personer, att jämföra med 1825 personer år 2018. Detta medför en total minskning på 69 personer i jämförelse med 2018.

Utveckling antal tillsvidareanställda 2010–2019

Utveckling antal innehavare av anställning 2010–2019

Personalkostnader

Personalkostnader är den enskilt största kostnaden i budgeten. År 2019 var den 58 procent av bruttokostnaderna. Medellönen den 31 december var 29 863 kr för tillsvidareanställda. Kvinnorna tjänade 94,86

% av vad männen tjänade. Löneskillnaderna mellan kvinnor och män har minskat i jämförelse med 2018. För 2019 var kvinnornas medellön 29 552 kr och männens 31 123 kr.

Medellön (tillsvidare) den 31/12 respektive år

(kr)	2015	2016	2017	2018	2019
Totalt	26 997	27 957	28 621	29 314	29 863
Kvinnor	26 525	27 504	28 197	28 828	29 552
Män	28 981	29 823	30 271	31 130	31 123
Kvinnors lön i procent av männens	91,62	92,23	93,14	92,61	94,86

Sjukfrånvaro

År	2015	2016	2017	2018	2019
Total sjukfrånvaro i % av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid	7,52	7,56	7,73	7,44	6,79
Andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer	55,76	57,82	55,32	52,06	46,86
Sjukfrånvaron för kvinnor	8,20	8,49	8,70	8,30	7,54
Sjukfrånvaron för män	5,19	4,61	4,73	4,86	4,56
Sjukfrånvaron i åldrarna 29 år eller yngre	3,87	4,72	5,14	6,42	6,06
Sjukfrånvaron i åldrarna 30 – 49 år	6,43	6,87	7,62	7,41	6,53
Sjukfrånvaron i åldrarna 50 år eller äldre	8,46	8,35	8,27	7,68	7,18

Åldersstruktur

Medellåldern hos de tillsvidareanställda var år 2019 48,5 år. Antalet tillsvidareanställda under 30 år har varit relativt oförändrat jämfört med 2017, men det har mer än fördubblats sedan 2015. Andelen tillsvidareanställda som fyllt 60 år fortsätter som tidigare

år att sjunka, men var fortfarande hög, drygt 18 procent, vilket innebär att nästan var femte medarbetare kan beräknas gå i pension de närmaste fem åren. Det är en stor utmaning att kunna rekrytera kompetenta medarbetare för att ersätta dem.

Åldersfördelning av antalet anställda (tillsvidare) den 31/12 respektive år

	2015	2016	2017	2018	2019
20–29	98	114	132	130	129
30–39	225	225	246	255	260
40–49	417	403	411	411	393
50–59	551	562	575	553	556
60–	338	351	337	314	302

Könsfördelning

Sedan 2011 har andelen män varit relativt konstant runt 19,5 procent, men sedan 2017 har andelen män ökat och är nu 21,3 procent. Det är en ganska typisk könsfördelning i en kommun.

Medelsysselsättningsgrad

Medelsysselsättningsgraden har ökat samtliga år sedan 2010 och slutade år 2019 på 98,29 procent. Tidigare var skillnaden mellan män och kvinnor tydlig, men den blir allt mindre. Männens medelsysselsättningsgrad var 98,7 procent och kvinnornas 98,2 procent.

Framtida utmaningar

Kommunens två stora utmaningar som arbetsgivare – kompetensförsörjningen och sjukfrånvaron – är ständigt aktuella. Att sjukfrånvaron sjunker är glädjande, och förhoppningsvis kan ett fortsatt fokus på frågan göra att sjuktalet sjunker ytterligare kommande år.

Då fokus under 2019 till stor del varit att anpassa sig till kommunens ekonomiska läge har mycket legat på att försöka minska antalet anställda och där är verksamheterna på god väg även om det kommer krävas ytterligare anpassningar av verksamheten för att få en budget i balans.

Förväntad utveckling

2019 var ett år med ett starkt fokus på att minska kostnaderna och ställa om verksamheterna utifrån den lagda budgeten. Med den resultatutveckling som kommunen visade under året är det ett bevis på att vi har förmåga att anpassa oss. Under 2020 fortsätter arbetet för att få en budget i balans. Tillskottet av pengar i det ändrade kostnadsutjämningsystemet var ett behövligt tillskott i det arbetet. Utmaningarna är många och för att lyckas behöver vi tänka nytt och hitta nya arbetssätt, organisationsformer och innovationer. Att arbeta med digitaliseringens möjligheter och kompetensförsörjning kommer att vara avgörande för att lyckas.

Demografin i Kramfors är diametralt motsatt storstädernas befolkningssammansättning. I kommunen bor många äldre, medan personerna i de yngre och arbetsföra grupperna är färre. Det betyder att behovet av kommunens välfärdstjänster är stort. Dessutom ger det svårigheter att uppnå en bra kompetensförsörjning. Färre personer i arbetsför ålder ger också ett minskat skatteunderlag.

Befolkningstrenden uppvisar både ett negativt födelsetto och nettoinvandring inom riket, vilket gör att våra skatteintäkter minskar. Men tack vare invandringen från andra länder mildras befolkningsminskningen.

Det är en möjlighet för kommunen att få nyanlända att integreras i vår kommun och jobba här. Kollektivtrafiken med tåg och buss är också viktig, genom att den skapar möjligheter att pendla till och från kommunen. Kramfors ligger i Höga kusten, som är ett attraktivt område med unika boendemiljöer. Med utbyggnad av bredband skapas möjligheter för fler att bo här. Turistnäringen är under tillväxt och har stor potential att skapa fler arbetstillfällen.

Under februari 2020 kom coronaviruset till Europa och har sedan fortsatt att sprida sig till många länder, däribland Sverige. Det kommer att få stora konsekvenser för den globala och nationella ekonomin. Men uppskattningarna av de ekonomiska konsekvenserna är högst osäkra. SKR bedömer dock, att skatteunderlaget för året blir klart svagare än tidigare bedömningar. Produktion och sysselsättning i Sverige kommer att drabbas hårt, åtminstone tillfälligt. En utgångspunkt för beräkningarna har varit att såväl Europa som USA går in i recession under årets första halvår. Bedömningen är att BNP i Sverige också kommer att minska 2020. I detta läge är det svårt att bedöma hur kommunens ekonomi kommer påverkas i år och åren framåt. Det vi vet är, att det kommer få negativa konsekvenser, men inte hur stora.

Ekonomisk sammanställning

Resultaträkning

(löpande prisnivå, mnkr)	Not	Kommunala koncernen		Kommunen	
		2019	2018	2019	2018
Verksamhetens intäkter	1	540,2	568,2	413,9	422,7
Verksamhetens kostnader	2	-1 634,8	-1 726,6	-1 596,5	-1 628,5
Avskrivningar	3	-78,0	-79,3	-40,2	-48,0
Verksamhetens nettokostnader		-1 172,6	-1 237,7	-1 222,8	-1 253,8
Skatteintäkter	4	855,9	836,5	855,9	836,5
Generella statsbidrag och utjämning	5	361,1	363,6	361,1	363,6
Verksamhetens resultat		44,4	-37,6	-5,8	-53,7
Finansiella intäkter	6	3,2	4,0	4,8	5,9
Finansiella kostnader	7	-17,6	-17,6	-4,7	-4,2
Resultat efter finansiella poster		30,1	-51,2	-5,7	-52,0
Årets resultat		30,1	-51,2	-5,7	-52,0

Balansräkning

(löpande prisnivå, mnkr)	Not	Kommunala koncernen		Kommunen	
		2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Tillgångar					
Anläggningstillgångar					
- Immateriella anläggningstillgångar	8	0,2	-	-	-
- Mark, byggnader o tekn anlägggn	9	1 377,7	1 325,8	553,2	543,2
- Maskiner och inventarier	10	110,6	95,8	35,2	33,1
- Finansiella anläggningstillgångar	11	17,7	21,9	79,9	79,9
Summa anläggningstillgångar		1 506,2	1 443,5	668,3	656,2
Omsättningstillgångar					
- Förråd, exploateringsfast	12	4,5	4,4	4,5	4,4
- Kortfristiga fordringar	13	150,9	129,9	164,8	124,2
- Kortfristiga placeringar	14	187,6	157,3	-	-
- Kassa och bank	15	158,6	153,4	158,4	153,2
Summa omsättningstillgångar		501,6	445,0	327,7	281,8
Summa tillgångar		2 007,8	1 888,5	996,0	938,0
Eget kapital, avsättningar och skulder					
Eget kapital					
därav periodresultat	16	423,7	393,6	322,6	328,3
		30,1	-51,2	-5,7	-52,0
Avsättningar					
- Avsättningar för pensioner o likn. förpliktelser	17	98,4	99,2	87,1	87,7
- Andra avsättningar	18	65,8	62,8	57,3	55,5
Summa avsättningar		164,2	162,0	144,4	143,2
Skulder					
- Långfristiga skulder	19	1 119,5	1 036,2	161,3	166,9
- Kortfristiga skulder	20	300,4	296,6	367,7	299,6
Summa skulder		1 419,9	1 332,8	529,0	466,5
Summa Eget kapital, avsättningar och skulder		2 007,8	1 888,5	996,0	938,0
Ställda panter och Ansvarsförbindelser					
Ställda panter					
Borgens- och ansvarsförbindelser	21	Inga	Inga	Inga	Inga
		512,4	534,2	1 507,3	1 443,3

Kassaflödesanalys

(löpande prisnivå, mnkr)	Not	Kommunala koncernen		Kommunen	
		2019	2018	2019	2018
Den löpande verksamheten					
Årets resultat		30,1	-51,2	-5,7	-52,0
Justeringar för ej likviditetspåverkande poster		82,6	102,5	38,2	73,9
		112,7	51,3	32,5	21,9
Medel från verksamheten före förändringar av rörelsekapital		112,7	51,3	32,5	21,9
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital					
Ökning(-)/Minskning(+) av förråd och varulager		-0,1	0,7	-0,1	0,7
Ökning(-)/Minskning(+) av kortfristiga fordringar		-21,1	-22,9	-40,6	-7,0
Ökning(+)/Minskning(-) av kortfristiga skulder		3,8	-14,1	68,3	7,7
Kassaflöde från den löpande verksamheten		95,3	15,0	60,1	23,3
Investeringsverksamheten					
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar	8	-0,2	-	-	-
Investering i materiella anläggningstillgångar	9,10	-148,1	-127,1	-51,1	-69,2
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		1,0	-	1,8	2,9
Förvärv av finansiella tillgångar		-26,1	-	-	-0,1
Avyttring/minskning av finansiella tillgångar	11	-	11,7	-	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-173,4	-115,4	-49,3	-66,4
Finansieringsverksamheten					
Upplåning av långfristiga låneskulder		89,2	107,2	-	40,0
Amortering av långfristiga låneskulder		-5,9	-15,3	-5,6	-5,5
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		83,3	91,9	-5,6	34,5
Bidrag till infrastruktur		-	-	-	-
Årets kassaflöde		5,2	-8,5	5,2	-8,6
Likvida medel vid årets början		153,4	161,9	153,2	161,8
Likvida medel vid årets slut	15	158,6	153,4	158,4	153,2
Justeringar för för ej likviditetspåverkande poster					
Av- och nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar	9,10	78,0	69,7	40,2	48,1
Rearesultat försäljning av materiella anläggningstillgångar		2,4	-	-1,8	-1,5
Avsättningar till pensioner	17	-0,8	13,9	-0,6	13,9
Övriga avsättningar	18	3,0	18,9	1,8	14,9
Andra ej likviditetspåverkande resultatposter		-	-	-1,4	-1,5
Justeringar för för ej likviditetspåverkande poster		82,6	102,5	38,2	73,9

Redovisningsprinciper

Kramfors kommun följer Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning samt tillämpar rekommendationerna från Rådet för kommunal redovisning (RKR). Enstaka undantag från detta redovisas även i notapparaten.

Den kommunala bolagskoncernen följer årsredovisningslagen och bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning.

Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras kommunen och om intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt enligt RKR R2.

Periodiseringar av inkomster och utgifter sker enligt god redovisningssed. Det innebär att inkomster och utgifter bokförs på de perioder de intjänats respektive förbrukats. Den del av inkomst som inte uppfyller kriterierna för intäkt periodiseras och skuldförs i balansräkningen (RKR R2).

Skatteintäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKL:s decemberprognos i enlighet med RKR R2.

Investeringsbidrag

Erhållna offentliga bidrag hänförliga till materiella anläggningstillgångar intäktsförs på ett sätt som återspeglar investeringens nyttjande och förbrukning. Outnyttjad del av bidraget skuldförs i balansräkningen (RKR R2).

Avskrivningar

Planenlig avskrivning på materiella anläggningstillgångar baseras på ursprungligt anskaffningsvärde och sker linjärt utifrån förväntad ekonomisk livslängd. Avskrivningarna påbörjas månaden efter anskaffning/färdigställande. Mark och konst avskrivs inte.

Huvudsakligen tillämpas avskrivningstider:

- byggnader och anläggningar, 20–60 år.
- maskiner, fordon och inventarier, 3–10 år.

För komponentavskrivning delas varje komponentgrupp upp i sex komponenttyper. Typernas avskrivningstider varierar mellan 10 och 60 år.

Jämförelsestörande poster redovisas enligt RKR R11 och är poster som inte är extraordinära men är viktiga att uppmärksamma vid jämförelser mellan perioder. Upplysningar om jämförelsestörande poster lämnas i not kopplad till berörda resultatposter i resultaträkningen.

Extraordinära poster redovisas enligt RKR R11 och innebär att posten dels saknar samband med den ordinarie verksamheten, utgör en engångshändelse samt uppgår till ett väsentligt belopp. Extraordinära poster redovisas på separata rader i resultaträkningen och specificeras i not.

Fordringar upptas till de belopp de beräknas inflyta med.

Finansiella tillgångar redovisas enligt RKR R7, vilket innebär att syftet med förvärvet avgör värderingen. När syftet med innehavet är att generera avkastning eller värdestegring skall tillgången värderas till verkligt värde fram till dess att de förfaller, avyttras eller löses in. Verkligt värde är ett beräknat marknadsvärde för tillgången, bedömd genom extern värdering alternativt av två oberoende parter som har intresse av att en transaktion genomförs.

Finansiella tillgångar som kontinuerligt är föremål för köp och försäljning klassificeras som omsättningstillgångar.

Finansiella tillgångar som betraktas som stadigvarande klassificeras som anläggningstillgångar och värderas till anskaffningsvärde. När bedömning påvisar att den finansiella anläggningstillgången har ett lägre värde än det redovisade värdet per balansdagen samt att nedgången bedöms vara bestående då görs nedskrivning till det lägre värdet.

Immateriella och materiella anläggningstillgångar

Immateriella samt materiella anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde med avdrag för avskrivningar och eventuella nedskrivningar enligt RKR R4. Nedskrivningar sker i de fall tillgången inte kan nyttjas fullt ut enligt ändamålet eller när en extern värdering påvisar ett lägre värde. Uppskrivningar redovisas när en extern värdering påvisar ett högre värde.

inga lånekostnader redovisas i anskaffningsvärdet.

Gränsdragning mellan kostnad och investering

Tillgångar som är avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod på minst tre år klassificeras som anläggningstillgång. Därtill kommer att belopp understigande ett halvt basbelopp per investeringsobjekt omkostnadsföres.

Leasing (RKR R5)

Ett finansiellt leasingavtal innebär att de ekonomiska riskerna och fördelen med ägandet av ett leasingobjekt övergår från leasinggivaren till leasingtagaren. Alla andra leasingobjekt betraktas som operationella leasingavtal.

Inom kommunen finns hyresavtal av lokaler och fastigheter, som hyrs av ett kommunalt fastighetsbolag med kontraktstider överstigande 15 år, som redovisas enligt reglerna för finansiell leasing.

Övriga leasingavtal redovisas enligt reglerna för operationell leasing. Därbland fordon eftersom leasingtiden maximalt är tre år samt att samtliga fordon vid leasingtidens slut systematiskt avyttras av en utomstående part.

Avsättningar (RKR R9)

Kramfors kommun redovisar följande avsättningar:

- Avsättningar för pensioner och liknade förpliktelser.
- Andra avsättningar;
 - *Avsättning för återställande av marktäkt*
Avsättningar för återställning beräknas utifrån årlig kalkylerad kostnad i relation till tillförd mängd.
 - *Avsättning för rivning av fastighet*
Avsättningar/upplösningar baseras på årliga bedömningar av kvarvarande arbete.
 - *Investeringsfond för Vatten och Avlopp*
Kommunstyrelsen § 55 med diarienummer KS 2015/151 beslutade att avsättningar skall göras till en investeringsfond för VA. Enligt investeringsplanen skall medlen tas i anspråk för investeringar 2015–2020 och ska successivt upplösas under avskrivningstiden.

Pensioner (RKR R10)

Beräkningen av kommunens och kommunkoncernens samlade pensionsåtagande har utförts av Kommunernas Pensionsanstalt KPA.

Samtliga förpliktelser för pensionsåtagande för anställda i kommunen beräknas vid varje tidpunkt gällande RIPS.

För avtal med samordningsklausul utgår beräkningen från förhållanden som är kända vid bokslutstillfallet. Om inget annat är känt görs beräkningen utifrån att ingen samordning kommer att ske.

Pensionsförmåner som intjänats före 1998 tas upp som ansvarsförbindelse enligt Blandmodellen. Pensionsförmåner som uppstått från 1998 samt garanti- och visstidspensioner tas upp som avsättningar i balansräkningen. Pensionsskuld redovisas i balansräkning och ansvarsförbindelse inklusive särskild löneskatt. Premier för avgiftsbestämda pensioner intjänade från 1998 redovisas det år som avgiften avser.

En pensionsstiftelse inrättades i början av 2012. Medel på totalt 119,8 mnkr har inbetalats till stiftelsen fram till och med 2019. Till detta har utbetalats särskild löneskatt med 29,1 mnkr belöpande på inbetalda medel. Stiftelsekapitalet uppgår per 2019-12-31 till 186,1 mnkr (150,1 mnkr).

Sammanställd redovisning (RKR R16)

I den kommunala koncernen ingår det helägda moderbolaget Kramfors Kommunhus AB som omfattar: Krambo AB, Kramfast AB och Kramfors Mediateknik AB.

I den sammanställda redovisningen ingår också ett hälftenägande av Höga Kusten Airport AB samt Räddningstjänsten Höga-Kusten, som är ett kommunförbund, som ägs med en tredjedel.

Från och med 2019 ingår även Kramfors kommuns pensionsstiftelse i den sammanställda redovisningen, LKBR 12:5. Justering härför har även gjorts för relationsåret 2018.

Som konsolideringsmetod används s.k. förvärvsmetoden, vilket innebär att övriga juridiska personers egna kapital vid förvärvet har eliminerats i sin helhet. I den sammanställda redovisningen ingår därför endast den del av enhetens egna kapital som tillkommit efter förvärvet.

Tillgångar och skulder samt kostnader och intäkter har upptagits till så stor del som motsvarar kommunens aktieinnehav.

Uppkommer skillnader av regler och principer som tillämpas mellan kommunen och bolagen, har kom-

muner i dessa fall företräde framför de kommunala koncernföretagen.

Räkenskaperna i den sammanställda redovisningen är uppställda efter de principer kommunen tillämpar.

Inom koncernen förekommer interna transaktioner mellan de ingående enheterna. Alla sådana transaktioner av väsentlig karaktär elimineras.

Uppskrivningar av anläggningstillgångar elimineras i den sammanställda redovisningen direkt mot eget kapital.

Noter

(löpande prisnivå, mnkr)

Not 1 Verksamhetens intäkter	KOMMUNAL KONCERNEN		KOMMUNEN	
	2019	2018	2019	2018
Försäljningsintäkter	87,7	53,7	36,7	33,1
Taxor och avgifter	85,5	116,2	131,2	116,2
Hyror och arrenden	157,6	155,6	42,1	42,6
Bidrag från EU	5,6	4,8	5,6	4,8
Bidrag från staten	177,4	201,1	172,5	201,1
Övriga bidrag	6,2	9,5	5,5	4,2
Övriga försäljningsintäkter	20,3	27,3	20,3	20,7
	540,2	568,2	413,9	422,7
varav jämförelsestörande poster:				
reavinsten	-	-	1,4	1,4

Not 2 Verksamhetens kostnader	KOMMUNAL KONCERNEN		KOMMUNEN	
	2019	2018	2019	2018
Kostnader för arbetskraft	-1 058,3	-1 097,6	-973,8	-1 013,3
varav pensionskostnader	-75,6	-96,2	-69,5	-89,5
Fastighetskostnader	-101,1	-128,8	-116,0	-125,5
Lämnade bidrag	-25,0	-22,1	-58,3	-53,1
Material kostnader	-58,6	-60,7	-58,9	-59,2
Tjänste kostnader	-348,1	-374,8	-376,5	-365,3
Bolagsskatt	-5,5	-8,8	-	-
Övriga rörelsekostnader	-38,2	-33,8	-13,0	-12,1
	-1 634,8	-1 726,6	-1 596,5	-1 628,5
Operationella leasingkostnader				
Framtida minimileasavgifter förfaller enligt följande				
- inom ett år	-102,4	-104,9	-80,2	-83,8
- senare än ett år men inom fem år	-74,0	-98,8	-74,0	-98,8
- senare än fem år	-42,8	-43,4	-42,8	-43,4
	-219,2	-247,1	-197,0	-226,0

Revisionskostnader

Den totala kostnaden för räkenskapsrevision under 2019 uppgår till 0,2 mnkr. Varav kostnad för sakkunnigas granskning av räkenskaperna uppgår till 0,1 mnkr. Kostnaderna för räkenskapsrevision avser kostnader för granskning av bokföring, delårsrapport samt årsredovisning för räkenskapsåret 2019. Den totala kostnaden för revision uppgår till 1,5 mnkr, varav för sakkunnigt biträde uppgår till 1,0 mnkr

Not 3 Av- och nedskrivningar	KOMMUNAL KONCERNEN		KOMMUNEN	
	2019	2018	2019	2018
Mark, byggnader och tekniska anl.	-62,8	-64,1	-31,6	-39,3
Maskiner och inventarier	-15,2	-15,2	-8,6	-8,7
	-78,0	-79,3	-40,2	-48,0
varav jämförelsestörande poster:				
Nedskrivning Byggnad	-	-8,8	-	-8,8

Not 4 Skatteintäkter	KOMMUNAL KONCERNEN		KOMMUNEN	
	2019	2018	2019	2018
Preliminär kommunalskatt	863,3	840,3	863,3	840,3
Preliminär slutavräkning invarande år	-7,9	-1,1	-7,9	-1,1
Slutavräkningsdifferens föregående år	0,5	-2,7	0,5	-2,7
	855,9	836,5	855,9	836,5

Not 5 Generella statsbidrag och utjämning	KOMMUNAL KONCERNEN		KOMMUNEN	
	2019	2018	2019	2018
Inkomsutjämningsbidrag	243,0	245,7	243,0	245,7
Kostnadsutjämningsbidrag	14,5	7,4	14,5	7,4
Strukturbidrag	2,0	2,0	2,0	2,0
Regleringsbidrag	12,9	2,9	12,9	2,9
Bidrag för LSS-utjämning	35,0	41,3	35,0	41,3
Kommunal Fastighetsavgift	37,0	36,8	37,0	36,8
Tillfälligt stöd flyktingsituation	16,7	26,5	16,7	26,5
Övriga bidrag	-	1,0	-	1,0
	361,1	363,6	361,1	363,6

Not 6 Finansiella intäkter	KOMMUNAL KONCERNEN		KOMMUNEN	
	2019	2018	2019	2018
Övriga ränteintäkter	3,2	4,0	4,8	5,9
	3,2	4,0	4,8	5,9

Not 7 Finansiella kostnader	KOMMUNAL KONCERNEN		KOMMUNEN	
	2019	2018	2019	2018
Finansiell kostnad avseende pensioner	-2,4	-1,5	-2,1	-1,5
Övriga räntekostnader	-15,2	-16,1	-2,6	-2,7
	-17,6	-17,6	-4,7	-4,2

Not 8 Immateriella anläggningstillgångar	KOMMUNAL KONCERNEN		KOMMUNEN	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Ingående ackumulerade anskaffningsvärde	-	-	-	-
Årets anskaffningar	0,2	-	-	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärde	0,2	-	-	-
Ingående ackumulerade avskrivningar	-	-	-	-
Årets avskrivningar	-	-	-	-
Utgående ackumulerade avskrivningar	-	-	-	-
Utgående redovisat värde	0,2	-	-	-

Not 9 Mark, byggnader och tekniska anläggningar	KOMMUNAL KONCERNEN		KOMMUNEN	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Ingående ackumulerade anskaffningsvärde	2 499,7	2 392,6	987,1	927,2
Årets anskaffningar	138,2	110,7	40,4	61,3
Årets försäljningar/utrangeringar	-5,3	-1,5	0,0	-1,5
Omklassificeringar	-28,1	-0,6	0,0	0,0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärde	2 604,5	2 501,2	1 027,5	987,0
Ingående ackumulerade avskrivningar	-894,2	-837,6	-435,1	-406,0
Årets avskrivningar	-52,7	-50,8	-31,7	-30,5
Årets försäljningar/utrangeringar	1,9	0,0	1,5	1,5
Omklassificeringar	0,0	-4,9	0,0	0,0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-945,0	-893,3	-465,3	-435,1
Ingående ackumulerade nedskrivningar	-279,7	-269,3	-8,8	0,0
Årets nedskrivningar, netto	-2,2	-12,8	-	-8,8
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-281,9	-282,1	-8,8	-8,8
Ingående ackumulerade uppskrivningar	-	-	-	-
Årets uppskrivningar, netto	-	-	-	-
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-	-	-	-
Utgående redovisat värde	1 377,7	1 325,8	553,4	543,2
Leasingtillgång Byggnader ingår med:				
Ingående redovisat värde	28,9	33,0	28,9	33,0
Årets förändring av bokfört värde	-4,1	-4,1	-4,1	-4,1
Utgående redovisat värde	24,8	28,9	24,8	28,9
Finansiella leasingkostnader				
Framtida minimileasavgifter förfaller enligt följande				
- inom ett år	39,5	39,5	39,5	39,5
- senare än ett år men inom fem år	157,9	157,9	157,9	157,9
- senare än fem år	75,7	115,2	75,7	115,2
	273,1	312,6	273,1	312,6

Not 10 Maskiner och inventarier	KOMMUNAL KONCERNEN		KOMMUNEN	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Ingående ackumulerade anskaffningsvärde	270,3	239,4	124,1	116,2
Årets anskaffningar	16,1	25,5	10,7	7,9
Årets försäljningar/utrangeringar	-0,1	-0,3	0,0	0,0
Omklassificeringar	13,8	5,8	0,0	0,0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärde	300,1	270,4	134,8	124,1
Ingående ackumulerade avskrivningar	-174,4	-159,6	-91,0	-82,3
Årets avskrivningar	-15,2	-15,2	-8,6	-8,7
Årets försäljningar/utrangeringar	0,1	0,3	-	-
Omklassificeringar	-	-	-	-
Utgående ackumulerade avskrivningar	-189,6	-174,5	-99,6	-91,0
Utgående redovisat värde	110,6	95,8	35,2	33,1

Not 11 Finansiella anläggningstillgångar	KOMMUNAL KONCERNEN		KOMMUNEN	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Aktier och andelar i koncernbolag				
Kramfors Kommunhus AB	-	-	72,0	72,0
Höga Kusten Airport AB	-	-	0,3	0,3
Räddningstjänsten Höga Kusten - Ådalen	-	-	-	-
	-	-	72,3	72,3
Andra aktier och andelar				
Kommuninvest Ekonomisk förening	2,5	2,5	2,5	2,5
Västernorrlands Länstrafik AB	0,7	0,7	0,7	0,7
Garantia Ekonomisk förening	0,1	0,1	0,1	0,1
Norrskog Ekonomisk förening	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostkustbanan AB	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga	0,1	0,1	0,1	0,1
	3,4	3,4	3,4	3,4
Övriga finansiella anläggningstillgångar				
Förlagslån Kommuninvest Ekonomisk förening	4,2	4,2	4,2	4,2
Uppskjuten skattefordran	9,7	14,0	-	-
Övriga	0,4	0,3	-	-
	14,3	18,5	4,2	4,2
Summa finansiella anläggningstillgångar	17,7	21,9	79,9	79,9

Not 12 Förråd mm	KOMMUNAL KONCERNEN		KOMMUNEN	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Va-material mm	1,1	1,1	1,2	1,1
Exploateringsfastigheter	3,3	3,3	3,3	3,3
	4,5	4,4	4,5	4,4

Not 13 Kortfristiga fordringar	KOMMUNAL KONCERNEN		KOMMUNEN	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Kundfordringar	26,3	32,5	38,0	26,9
Interimsfordringar	86,8	47,1	66,8	44,8
Övriga kortfristiga fordringar	37,9	50,3	60,0	52,5
	150,9	129,9	164,8	124,2

Not 14 Kortfristiga placeringar	KOMMUNAL KONCERNEN		KOMMUNEN	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Kortfristiga placeringar	187,6	157,3	-	-
	187,6	157,3	0,0	0,0

Not 15 Kassa och Bank	KOMMUNAL KONCERNEN		KOMMUNEN	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Koncernkonto	158,3	153,2	158,3	153,2
Kassa och bankbehållning	0,2	0,2	0,1	0,0
	158,6	153,4	158,4	153,2

Not 16 Eget kapital	KOMMUNAL KONCERNEN		KOMMUNEN	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Ingående eget kapital	393,6	444,4	328,3	380,3
Effekter av ändrade redovisningsprinciper:				
- Konsolidering av Kramfors Pensionstiftelse	-	160,6	-	-
- Återläggning av bokförda uppskrivningar	-	-160,2	-	-
Årets resultat	30,1	-51,2	-5,7	-52,0
	423,7	393,6	322,6	328,3

Not 17 Avsättning till pensioner	KOMMUNAL KONCERNEN		KOMMUNEN	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Specifikation - avsatt till pensioner				
Särskild avtals/ålderspension	79,4	79,8	70,1	70,5
Summa pensionsskuld	79,4	79,8	70,1	70,5
Löneskatteskuld	19,0	19,4	17,0	17,1
	98,4	99,2	87,1	87,7
Avsatt till pensioner				
Ingående avsättning	99,3	85,4	87,7	73,8
Årets avsättning	4,2	16,6	3,6	15,6
varav:				
- Nyintjänad pension	8,4	14,8	8,1	13,9
- Ränte- och basbeloppsuppräknig	2,7	1,8	2,4	1,6
- Ändring av försäkringstekniska grunder	0,0			
- Pension till efterlevande	0,7	0,0	0,7	0,0
- Övriga poster	-7,6	0,1	-7,6	0,1
Årets pensionsutbetalningar	-5,1	-5,4	-4,3	-4,4
Förändring av löneskatteskuld	0,0	2,6	0,1	2,7
	98,4	99,2	87,1	87,7
Senaste aktualiseringsgrad	0,96	0,96	0,96	0,96
Totala pensionsåtaganden				
Avsättningar	98,4	99,2	87,1	87,7
Ansvarsförbindelse	511,3	533,6	511,3	533,6
Korfristig del av pensionsskuld	53,8	39,1	52,4	39,1
Avgår: Pensionsstiftelsekapital	-186,3	-156,0	-186,3	-156,0
	477,2	515,9	464,5	504,4

Not 18 Andra avsättningar	KOMMUNAL KONCERNEN		KOMMUNEN	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Ingående avsättningar	62,8	43,6	55,5	40,6
Årets avsättningar	7,1	19,6	5,1	15,2
Årets upplösningar	-4,1	-0,3	-3,3	-0,3
	65,8	62,8	57,3	55,5
Objektsspecifikation				
Avsättning VA-fond	27,3	22,9	27,3	22,9
Avsättning för återställande av Högbergstippen	24,6	23,9	24,6	23,9
Avsättning för Rivning av fastigheterna: Bollsta 15:1 och Bollsta 18:1	4,0	4,0	-	-
Avsättning för fd Björknäs sjukhem	5,4	8,7	5,4	8,7
Uppskjuten skatteskuld	4,5	3,3	-	-
	65,8	62,8	57,3	55,5

Not 19 Långfristiga skulder	KOMMUNAL KONCERNEN		KOMMUNEN	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Skulder till kreditinstitut	1 119,5	1 036,2	127,4	127,4
Skulder till dotterbolag	-	-	0,5	0,5
Finansiell leasingsskuld	-	-	33,4	39,0
	1 119,5	1 036,2	161,3	166,9
Förfallotider på skulder till kreditinstitut				
Därav förfall inom 1 år	100,0	-	-	-
Därav förfall inom 2 - 5 år	565,2	58,6	-	-
Därav förfall senare än 5 år	454,3	977,6	127,4	127,4
	1 119,5	1 036,2	127,4	127,4
Räntebindningstid och ränta på skulder till kreditinstitut				
Genomsnittlig ränta, %	1,35%	1,33%	1,46%	1,43%
Sammanställning finansiella leasingavtal				
Därav förfall inom 1 år	22,2	21,1	5,6	5,6
Därav förfall inom 2 - 5 år	-	-	22,4	22,4
Därav förfall senare än 5 år	-	-	5,4	11,0
	22,2	21,1	33,4	39,0

Not 20 Kortfristiga skulder	KOMMUNAL KONCERNEN		KOMMUNEN	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Räntebärande skulder	2,5	0,3	0,0	0,0
Leverantörsskulder	60,7	71,3	53,3	46,6
Pensionsavsättningar	53,8	31,4	52,4	31,4
Interimsskulder	143,8	141,6	112,1	110,4
Skulder till koncernbolag, koncernkonto	-	9,7	112,6	71,7
Skulder till staten	37,7	41,0	36,1	38,1
Övriga kortfristiga skulder	2,0	1,3	1,2	1,4
	300,4	296,6	367,7	299,6

Not 21 Borgen och ansvarsförbindelser	KOMMUNAL KONCERNEN		KOMMUNEN	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Borgensförbindelser				
Borgen och andra förpliktelser gentemot kommunägda bolag	-	-	994,9	909,1
Kommunalt borgens- och förlustansvar för eignahem mm	0,4	0,6	0,4	0,6
	0,4	0,6	995,3	909,7
Ansvarsförbindelser pensioner				
Ingående ansvarsförbindelse	429,5	483,7	429,5	483,7
Ränte- och basbeloppsuppräknig	13,3	12,0	13,3	12,0
Övriga poster	-4,0	-41,6	-4,0	-41,6
Årets utbetalningar	-27,3	-24,6	-27,3	-24,6
Summa pensionsförpliktelser	411,5	429,5	411,5	429,5
Särskild löneskatt	99,9	104,2	99,9	104,2
Utgående ansvarsförbindelse	511,4	533,6	511,4	533,6
<i>därav täck via pensionsstiftelsemedel</i>	<i>186,3</i>	<i>156,0</i>	<i>186,3</i>	<i>156,0</i>
Summa borgen- och ansvarsförbindelser	511,8	534,2	1 506,7	1 443,3

Kramfors kommun har i juni 2005 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 290 kommuner och landsting/regioner som per 2019-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförpliktelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemmarna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Kramfors kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2019-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 460 925 942 275 kronor och totala tillgångar till 460 364 563 304 kronor. Kramfors kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 1 273 387 388 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 1 274 708 164 kronor.

Driftsredovisning

Nettokostnader mnkr	Intäkter		Kostnader		Netto		Netto
	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Budget	
	2019	2018	2019	2018	2019	2019	
Välfrädnämnden	130,6	149,6	-678,5	-700,7	-547,9	-522,0	-26,0
Bildningsnämnden	135,4	137,6	-585,5	-589,0	-450,1	-433,7	-16,4
Produktionsnämnden	218,3	211,6	-245,7	-239,2	-27,4	-29,0	1,6
Överförmyndarnämnden	0,2	0,3	-3,3	-3,5	-3,1	-3,1	0,0
Revisionen			-1,5	-1,6	-1,5	-1,5	0,0
Kommunstyrelsen	28,9	30,1	-215,9	-212,0	-187,0	-189,3	2,3
Finansförvaltning	10,3	49,3	-10,6	-46,7	-0,3	9,7	-10,0
Justeras: Poster som ej är hänförliga till Verksamhetens intäkter och Verksamhetens kostnader enligt resultaträkning	-109,8	-155,7	144,6	155,5	34,8	34,8	
Summa verksamheter	413,9	422,8	-1 596,5	-1 637,3	-1 182,6	-1 134,2	-48,4

1 januari 2019 genomfördes en omorganisation inom kommunen som påverkade i princip samtliga nämnder. För att siffrorna i ovanstående tabell ska kunna jämföras med varandra har utfallet för 2018 korrigerats som om den nya organisationen även gällde för det året.

Investeringsredovisning

Investeringsredovisning mnkr

Nämnd	Budget	Grundbudget	Tilläggsbudget	Redovisat	Avvikelse
Välfärdsnämnden	1,8	1,8		1,7	0,1
Bildningsnämnden	3,8	1,8	2,0	1,0	2,8
Produktionsnämnden	42,3	31,3	11,0	34,5	7,8
Kommunstyrelsen	15,0	14,1	0,9	13,9	1,0
Summa	62,9	49,0	13,9	51,1	11,8

Grundbudget KF § 83/2018
Tilläggsbudget KS § 49/2019

**Bland 2019 års investeringar
51,1 mnkr märks:**

Björknäs ridhus	11,1
Ingevägen/Åkervägen	4,7
Nylands avloppsreningsverk	4,6
Tjänstecenter Folksam	4,2
Datorer och skrivare	3,7
Gumåsvägen	2,7
Nänsjö omlägn vattenledning	2,1
Nya pumpar VA	1,5
Inköp av parktraktor	1,4
Latbergshallen, ny förångare	1,0

Välfärdsnämnden

Välfärdsnämnden ska, i samverkan med andra förvaltningar och det omgivande samhället, främja goda levnadsförhållanden och tillhandahålla vård, omsorg, stöd och service till familjer och enskilda som behöver det. Barn och unga, äldre, personer med funktionsnedsättning, missbrukare och personer som vårdar närstående är de grupper vars behov särskilt ska uppmärksammas.

Verksamheten styrs till stora delar av speciallagstiftning. Verksamheten är organiserad i en övergripande förvaltningsledning, en avdelning för administration och information, en avdelning för kvalitetsledning och hälsa samt tre verksamhetsområden; Stöd, vård och omsorg (SVO), Individ- och familjeomsorg (IFO) samt Funktionsstöd (FS).

Uppföljning av mål

Av nämndens tretton mål bedöms nio vara helt eller delvis uppfyllta och ett mål inte uppfyllt. Tre mål har inte publicerade mätresultat och kan därför inte redovisas. Verksamhetsmålen visar både positiva och negativa utfall. Det mest positiva utfallet sker inom perspektivet Kramforsbon och gäller målet om bemötande och tillgänglighet. Inom perspektivet ekonomi kan också nämnas att målet om tillförlitliga budgetprognoser nås.

Resultat visar ett underskott på 26 mnkr, vilket är en förbättring i jämförelsen med de kända behov på 33 mnkr som välfärdsnämnden började året med. Det låg på 8 miljoner över tilldelad rambudget.

Orsaken till förbättringen är att man nu kan se effekter av vidtagna åtgärder, som exempelvis reducering av placeringskostnader genom hemmaplanslösningar samt minskning av personalkostnader.

Ekonomi

mnkr	Utfall 2018	Utfall 2019	Budget helår 2019	Avvikelse utfall/budget
Välfärdsförvaltning	575,9	547,9	522,0	- 26,0
Välfärdsförv. gemensamt	59,9	13,6	21,4	7,8
Område stöd, vård & omsorg	276,3	274,1	262,5	-11,6
Område Funktionsstöd	113,8	113,4	116,5	3,1
Område IFO	101,1	106,7	84,7	-22,0
Område Arbetsliv	24,8	0,0	0,0	0,0
Område Kvalitetsledning & hälsa		40,2	37,0	-3,2

Välfärdförvaltning GEM (+ 7,8 mnkr)

Överskottet förklaras dels genom lägre personalkostnader och genom att en retroaktiv intäkt från regionen har bokförts inom detta område.

Stöd vård och omsorg, SVO, (- 11,6 mnkr)

Området hade ett sparbetning utlagt i budget på 17,2 mnkr. I budget fanns förväntade stimulansbidrag på 4,2 mnkr från Socialstyrelsens fortsatta äldresatsning. Dessa uteblev och bortfallet skapade en oväntad nettokostnadsökning med motsvarande underskott på 1,5 mnkr.

En genomlysning av hemtjänsten gjordes som visade på en stor potential till effektiviseringar och därmed lägre kostnader. De påbörjade åtgärderna gav tydliga effekter redan under året och förväntas kunna leverera ytterligare effekt under nästa år.

Verksamheten för särskilt boende belastades under årets första fyra månader med extrakostnader för personal. Det berodde på förseningar i upphandlingen av tekniska lösningar som reducerar behovet av nattpersonal.

Under sommaren tillkom brukare med stora behov. Det medförde ökade personalkostnader i form av tillfälliga förstärkningar. Förstärkningarna kunde dock dras tillbaka efter framgångsrik tillämpning av ”best practice” och tillvaratagande av den kompetens som finns inom organisationen

Funktionsstöd, (FS), (+3 mnkr)

Området hade ett sparbetning utlagt i budget på 8,6 Mnkr. Området visar ett bättre resultat än förväntat. Lokalbehov och lokalutformning inför framtiden behöver ses över och kopplas till verksamhetsbehov, ett arbete som till viss del har startats upp.

Individ och familjeomsorg, IFO, (-22 mnkr)

Område IFO hade ett sparbetning utlagt i budgeten på 5,6 mnkr. Placeringarna som hanteras av IFO har inte bara blivit fler utan även dyrare. Samtidigt har ett antal placeringar som Migrationsverket tidigare ersatt med faktisk kostnad nu endast ersatts med schablonkostnad.

Arbetet med att rekrytera egna tillsvidareanställda medarbetare har gett frukt och sedan februari har inga konsultlösningar behövts. Det innebär minskade kostnader för bemanning.

Arbetet med utökade hemmaplanslösningar och fler HVB-placerade i den egna verksamheten ger effekter på både kvalitet och ekonomi. Att också några av utplacerade barn nu kan flytta tillbaka till hemorten medför en minskning i kostnader, då kommunens faktiska kostnader för placerade barn är lägre än det som andra verksamheter debiterar.

De försiktigt goda ekonomiska effekterna av det förändrade arbetssättet äts tyvärr upp med råge, eftersom det utbetalda försörjningsstödet ökade under året. En viss effekt av den så kallade dumpningen vissa kommuner ägnar sig åt, kan skönjas i kostnadsökningen. Även antalet anknytningsärenden ökade, vilket gör att kostnaderna för ekonomiskt bistånd blev 5 mnkr högre än budgeterat.

Kvalitetsledning och hälsa, KLH, (-3,2 mnkr)

Området hade ett sparbetning utlagd i budget på 2,45 mnkr. I budgeten för 2019 fanns en förväntad intäkt om 1,4 Mnkr från Socialstyrelsens fortsatta äldresatsning. Denna intäkt uteblev och skapade således motsvarande underskott. Sparbetning och utebliven intäkt motsvarar – 3,9 Mnkr. Vakanta tjänster bland legitimerad personal samt lägre kostnader för tekniska hjälpmedel renderade lägre kostnader på ca 700 tkr.

På liknande sätt som hemtjänsten genomlysts pågår nu en genomlysning av kommunens hälso- och sjukvård. Resultatet förväntas vara klart i februari. Åtgärderna som kommer att vidtas kommer att ge effekt under 2020.

Personal

Antal anställda	Januari 2019	December 2019	Jämförelse januari 2019 med december 2019
Tillsvidareanställda	863	831	-32
Tidsbegränsat månadsanställda exklusive vikariat	43	29	-14

Sjukfrånvaro	Januari 2019	December 2019	Jämförelse januari 2019 med december 2019
Sjukfrånvaro i % av arbetstid ackumulerat under året	10,65	9,34	-1,31

Antalet anställda har minskat under året, både tillsvidare- och månadsanställda. Även sjukfrånvaron har sjunkit. Det stämmer väl med de insatsområden som finns i handlingsplanen för en ekonomi i balans.

Framtida utmaningar

Enligt lagstiftningen ska kommunerna tillhandahålla behovsstyrda välfärdstjänster med god och likvärdig kvalitet. Tjänsterna ska vara jämlika, jämställda och tillgängliga. Välfärden står därmed inför ett antal utmaningar, både vad gäller ekonomi och kompetensförsörjning. För att kunna klara av utmaningarna krävs ett nytt sätt att tänka. Handlingsplanen för en ekonomi i balans har därför reviderats i sin helhet.

Den innehåller ett fokus på att jobba smartare och en tillit till förvaltningens medarbetare att bidra med kloka lösningar. Det kan innebära nya arbetssätt och organisationsformer eller innovationer, men också att tydliggöra och standardisera processer. En del av det arbetet har skjutit fart och börjar ge effekt, vilket syns i lägre kostnader.

Bildningsnämnden

Nämnden ansvarar för förskoleverksamhet, skolbarnomsorg, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola samt vuxenutbildning. Under nämndens ansvar faller också kommunens bibliotek och kulturskola.

Uppföljning av mål

Perspektiv Kramforsbon

Nämnden antog fyra mål under perspektivet Kramforsbon. Barn, elever och studerande inom bildningsnämndens verksamhetsområden trivs och känner sig trygga. Resultaten inom Ådalsskolans nationella program har under läsåret 2018-2019 uppnått hög examensgrad. Av de elever i årskurs 3 som avslutade sina studier uppnådde 93 % gymnasieexamen.

Perspektiv samhällsutveckling

Elever och studerande inom grundsärskolan, gymnasiesärskolan och särskild utbildning för vuxna har en bra verksamhet med gott renommé. Andelen elever till grund- och gymnasiesärskolan från andra kommunen ökar.

Perspektiv medarbetare

Rekryteringsläget är tufft vad gäller utbildade förskollärare och lärare mot olika stadier och ämneskompetenser. Under rekryteringarna inför läsåret 19-20 var upplevelsen att Kramfors kommun lyckats bra och andelen behöriga inom grundskolan och gymnasieskolan har ökat. En annan del av att vara attraktiv

som arbetsgivare är att de anställda väljer att stanna kvar. Dessa två sidor stärker idag bilden av att Kramfors lyckats väl i rekrytering av behöriga pedagoger. Inom grundskolan är behörighetsgraden lite drygt 80 % och i gymnasiet och inom vuxenutbildningen är behörighetsgraden lite drygt 90 %.

Sjukskrivningstalet sjönk under året och ligger på en låg nivå.

Perspektiv ekonomi

Handlingsplanen 2019 upprättades först en bit in på året med påföljd att åtgärderna fördröjdes till andra halvåret. Effekten över 2019 begränsades därför till 4,6 mnkr av den totala årseffekten på 15,7 mnkr. Alla åtgärder som upptagits är beslutade och processade och har haft den förväntade påverkan på resultatet och utgör därmed ca 50 % av förvaltningens minskning av underskottet. Den beräknade effekten av strukturförändringarna inom grundskolan från och med ht -20 (Ytterlännässkolan läggs ner och Grämestaskolan blir en F-3-skola) är inkluderad i den budget som är beslutad för 2020.

Ekonomi

mnkr	Utfall 2018	Utfall 2019	Budget helår 2019	Avvikelse utfall/budget
Bildningsförvaltning	426,6	450,1	433,7	-16,4
Central ledning		2,2	-5,5	-7,7
Förskolan		89,9	91,0	1,1
Grundskolan		181,9	176,2	-5,7
Vuxenutbildning		135,2	128,2	-7,0
Elevhälsa		21,7	23,9	2,2
Kultur		19,1	19,8	0,7
Område 1 BKU	293,8	0,0	0,0	0,0
Område 2 BKU	132,8	0,0	0,0	0,0

Gällande ekonomin görs ingen jämförelse med utfallet för 2018, eftersom det har skett en omorganisation. Nämnden har tillförts ny verksamhet och viss verksamhet har flyttas till andra nämnder. När budgeten färdigställdes för 2019 konstaterades ett budgeterat underskott om 25 mnkr.

Underskottet fördelades mellan de olika skolformerna:

- Förskola 6 mnkr
- Grundskola 14 mnkr
- Vuxenutbildning, gymnasium och AME 5 mnkr

Bokslutet för Bildningsförvaltningen slutar i ett underskott med 16,4 mnkr vilket innebär att underskottet har minskats med 8,6 mnkr. Minskningen beror dels på den handlingsplan som upprättades med en årseffekt för 2019 på 4,6 mnkr, men även på allmän återhållsamhet ute i verksamheten.

Underskottet avviker från den helårsprognos på -15,0 mnkr som lämnades i samband med delårsbokslutet i augusti. Differensen är 1,4 mnkr. Avvikelsen som främst bidrar är det uteblivna bidraget från projektet "Framtid Kramfors" där det förväntade utfallet på 1,5 mnkr blev 174 tkr.

Central ledning (-7,7 mnkr)

Verksamheten central ledning har ett underskott på 7,7 mnkr mot budget. Avvikelsen har sin grund i minskade bidrag från Migrationsverket med 3,9 mnkr och kostnad för arbetskraft. Den senare kostnaden uppstod under början av året då ett antal enhetschefer avlönades från central ledning.

Förskola (+1 mnkr)

Förskoleverksamheten började året med ett underskott på 6 mnkr som under året vändes till ett överskott på 1 mnkr. Man har främst minskat sina personalkostnader med 1,9 mnkr genom färre vikarier och genom väl fyllda barngrupper. Man lämnade även lokaler som inte längre används i verksamheten och minskade därigenom lokalkostnaderna med 2,3 mnkr. Dessutom beviljades förskoleverksamheten märkta statliga bidrag på 0,8 mnkr.

Grundskola (-5,7 mnkr)

Grundskoleverksamheten inledde 2019 med ett underskott på 13 mnkr och avslutar med ett underskott

på 5,7 mnkr. Ett väl utarbetat underlag för projektet "Likvärdig skola" gav intäkter på dryga 9 mnkr. Projektets intäkter satsades på digitalisering och särskilda stödresurser ute i verksamheten. "Likvärdig skola" bidrog därmed till att kostnader för arbetskraft kunde minskas med 2,5 mnkr. Gemensamt för alla enheter inom grundskolan är att anslutningskostnader för IT ökade och överskrider budgeten med totalt 1 mnkr.

VGA - Vuxenutbildningen, gymnasium, AME (-7 mnkr)

Verksamheterna hade ett underskott på 6,7 mnkr med från 2018, som ökade till 7 mnkr under 2019. En kraftig tillströmning av antalet elever inom gymnasiet innebar ökade kostnader. Yrkeshögskolan utvecklades positivt och startade under året två nya program inom Träakademien. Akademien hade inte tilldelats något budgetutrymme och startade upp under året till en kostnad av 1,1 mnkr. Flytt av fordonsprogrammet från Vallen till Ådalsskolan från ht -19 kommer under en tid innebära utökade hyreskostnader intill dess att en lösning kan uppkomma för den tomma lokalen på Vallen.

Samtidigt som förändringar inom arbetsmarknadspolitiken påverkade intäkterna inom AME negativt, kunde man snabbt anpassa verksamheten så att budgetutrymmet underskridits med 2,2 mnkr.

Elevhälsan (+2,2 mnkr)

Elevhälsan underskrider sin budget med 2,2mnkr. En stor del av området ekonomi handlar om ingående och utgående interkommunal ersättning (IKE). Försäljningen av platser i gymnasieskolan översteg budget med 2,3 mnkr, men balanseras av köp av platser i andra kommuner. Avvecklingen av den öppna asylförskolan och en försening i öppnandet av "omsorg på obekvämt arbetstid" höll nere lönekostnaderna med 0,7 mnkr

Kultur (+0,7 mnkr)

Kulturen totalt hade inför 2019 ett sparbetning på 0,8 mnkr vilket man uppfyllde genom neddragning av en tjänst i biblioteket samt ett "överskott" i sökta projektmedel med 0,2 mnkr - även det i biblioteket.

Personal

Antal anställda	Januari 2019	December 2019	Jämförelse januari 2019 med december 2019
Tillsvidareanställda	580	575	-5
Tidsbegränsat månadsanställda exklusive vikariat	179	152	-27
Sjukfrånvaro	Januari 2019	December 2019	Jämförelse januari 2019 med december 2019
Sjukfrånvaro i % av arbetstid ackumulerat under året	6,46	4,72	-1,74

Den största tillgången inom bildningsnämnden är personalen, men det är också den största utgiftsposten. Det är därför väsentligt att både ha god kontroll på antalet anställda och på sjukskrivningstal, personalsättning osv.

I januari 2019 förändrades nämndens ansvarsområde. Ansvaret för allmänskulturen flyttade till Kommunstyrelsen. Samtidigt utökades nämndens ansvar när vuxenutbildningen och arbetsmarknadsenheten tillkom. Därför är jämförelser över årsskiftet 2019 haltande.

I handlingsplanen som nämnden gjorde för 2019 ingick många åtgärder att se över antalet anställda. Redan under 2018 minskade dåvarande BKU-förvaltningen antalet anställda med cirka 20 heltidstjänster. Från januari till december 2019 har den resan fortsatt och volymen minskade ytterligare med 27 månadsanställda. Det är främst antalet tidsbegränsade anställningar som minskade.

I siffrorna finns även BEA-anställningar (Bestämmer för arbetstagare i arbetsmarknadspolitiska insatser). Dessa anställningar ger personer som står långt från arbetsmarknaden möjlighet att få ett jobb. BEA-anställningar ger inga ökade kommunala kostnader, eftersom de finansieras av statsbidrag.

Sjukskrivningstalet sjönk under året och låg i december på 4,72 % av arbetad tid ackumulerat under året.

Framtida utmaningar

Färre elever, mindre klasser och skolor i kombination med brist på utbildad arbetskraft kräver att förskolor och skolor jobbar med nya lösningar. Att få det ekonomiska och det organisatoriska pusslet att gå ihop kommer att kräva strukturella åtgärder. Under 2020 planeras en ytterligare organisationsförändring med anledning av att Ytterlännäs läggs ner och Grämes-ta blir en F-3-skola. I samband med detta ses även organisationsstrukturen över vad gäller ledningsresurser, administration, elevhälsa, studie- och yrkesvägledning, öppna förskolan, nattis, gymnasiesärskolan samt kommunalt aktivitetsansvar. Det handlar både om rent organisatoriska förändringar men även om verksamhetsneddragningar.

En annan del av denna organisatoriska förändring är att hitta fler samordningsvinster mellan gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Målsättningen med dessa ändringar är att all verksamhet som tillhör samma åldersspann skall ligga under samma verksamhetsansvar, att renodla organisationen.

Produktionsnämnden

Produktionsnämnden ansvarar för kommunens skyldigheter att ordna vattenförsörjning och avlopp enligt vattentjänstlagen, att sköta hämtning av hushållsavfall enligt miljöbalken samt sköta renhållning, enligt lagen med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning. Nämnden ansvarar också för egna fastigheter inklusive att samordna kommunens egna och hyrda lokaler, kommunens avfallsanläggning, kommunens kök, kommunens vägnät samt kommunens IT-system. År 2019 är nämndens första verksamhetsår.

Måluppfyllelse

Perspektiv Kramforsbon

Kopplat till kommunfullmäktiges första mål om dialog och samverkan, genomfördes en medborgardialog om grönt kort som ger tillgång till den planerade återvinningscentralen i Ullånger. En annan aktivitet inom området var att sammanställa och analysera resultatet om skolmat och måltidsmiljö i grundskolans trivselenkät. Resultatet kommer att presenteras i början av 2020. Bedömningen är att aktiviteterna genomförts i så stor utsträckning som Produktionsnämndens beslutsmandat medger. Målet uppfylls därmed.

Fullmäktiges andra inriktningsmål handlar om tillgänglighet och gott bemötande. Flera av nämndens aktiviteter inom detta område är genomförda eller långt gångna. En tjänst för sms-avisering till medborgare i geografiskt avgränsade områden infördes och fungerade väl, när den användes vid driftstörning inom vatten- och avlopp. En aktivitet med syfte att utöka öppettider på återvinningscentralen på Högerberget pågår. Om allt går enligt plan kommer nya utökade öppettider att införas under våren.

Perspektiv samhällsutveckling

Fullmäktiges första inriktningsmål inom perspektivet är att Kramfors ska vara en hållbar kommun. Ett av nämndens mål är att andelen ekologiska livsmedel ska vara minst 32 procent. Utfallet vid årets slut var 30 procent. Trots att inköpen styrdes om från september för att öka andelen ekologiska livsmedel nåddes inte målet.

Ett annat av nämndens mål är att andelen inköp av råvaror med svenskt ursprung ska vara minst 50 procent. Utfallet vid delårsbokslut var 46 procent.

Genom att styra om inköp från september höjdes nivån till 48 procent men det räckte tyvärr inte för att nå målet helt. Arbetet med båda målen fortsätter under 2020.

Fullmäktiges andra inriktningsmål är att Kramfors ska upplevas som välkomnande och tryggt. Här satte nämnden målet att genomföra aktiviteten, ”Uppstart av kajverksamhet igen i både Docksta och Öd”. Kajerna i Docksta och i Öd genomgick omfattande renoveringar och kan idag användas för sitt egentliga ändamål. Idag finns passagerar- och beställningstrafik vid båda kajerna. Målet har därmed uppnåtts.

Perspektiv medarbetare

Fullmäktiges första inriktningsmål är att Kommunen ska upplevas som en attraktiv arbetsgivare. Produktionsnämnden har tre mål för detta. Alla är hämtade från medarbetarundersökningen, som bygger på SKR:s enkät HME (hållbart medarbetarengagemang). Målet för ledarskapet nåddes. Resultaten för motivation och styrning låg nära målnivån.

Fullmäktiges andra inriktningsmål är att kommunen ska ha en arbetsmiljö som främjar god hälsa. Produktionsnämnden hade som mål att sjukfrånvaron ska vara högst 7 procent. Den ackumulerade sjukfrånvaron under 2019 uppgick till 3,64 %. Målet uppnåddes därmed.

Perspektiv ekonomi

Produktionsnämnden hade som mål att budgeten ska hålla. Målet uppfylls. Därutöver hade nämnden som mål att genomföra två aktiviteter; införande av systemförvaltning och införande av Service Market. Aktiviteterna är ännu inte helt genomföra.

Ekonomi

mnkr	Utfall 2019	Budget helår 2019	Avvikelse utfall/budget
Produktionsförvaltning	27,4	29,0	1,6
Produktionsnämnd	0,5	0,4	0,0
Chef, Produktionsförvalt.	0,2	0,2	-0,1
IT-avdelning	1,2	-0,2	-1,4
Kostavdelning	4,3	4,7	0,3
Teknisk avdelning därav:	21,2	24,0	2,8
Chef Tekniska	-3,1	-0,8	2,3
Renhållning	-5,7	-4,8	0,9
Gata/ Park	30,0	29,6	-0,4
VA-verk	-16,7	-18,5	-1,8
VA-drift	16,7	18,5	1,8

Produktionsförvaltningen (+1,6 mnkr)

Förvaltningen klarade sin budget under det första verksamhetsåret. Det underliggande utfallet blev lite sämre än i prognosen från oktober som visade ett plus på 0,5 miljoner. Försämringen beror på att utfallet inom renhållning inte blev fullt så bra som väntat. Kostnader för vinterväghållning var också markant högre i slutet på året än föregående år. Det som gör att nämnden ändå kan visa ett överskott är en återbetalning av flygskatt på 1,7 miljoner som varken fanns med i budget eller prognos.

Inom Produktionsförvaltningen gemensamt uppstod ett underskott som en konsekvens av att detaljbudgeten inte beaktat interna kostnader från IT för de servrar som används av verksamhetssystemen.

IT-avdelningen (-1,4 mnkr)

Underskottet för IT-avdelningen är i den nivå som väntades i prognoserna under hösten. Redan 2018 uppstod ett underskott för dåvarande IT-enheten på 500 tkr. Ett underliggande kostnadstryck i kombination med låsta interna priser förvärrade underskottet 2019.

Kostavdelningen (+0,3 mnkr)

Kostavdelningen har ett marginellt överskott i ungefär den storleksordning som prognoserna under hösten visade. Det är positivt mot bakgrund av att

intäkterna är 600 tkr lägre än 2018 och 900 tkr lägre än budget. Den främsta orsaken till att budgeten kunde balanseras var att personalkostnaderna hållits lägre än budget.

Tekniska avdelningen (+2,8 mnkr)

Överskottet inom Tekniska avdelningen uppstod inom renhållningsverksamheten samt genom återbetalning av flygskatt. Återbetalningen av flygskatt uppgick till 1,7 miljoner och utgör en engångspost för 2019 som inte finns kvar framåt.

Den ekonomiskt mest omfattande verksamheten är VA-verksamheten. Trots att omfattningen är betydande får nettoutfallet ingen påverkan på nämndens budgetutfall. Det beror på att verksamheten omfattas av strikta krav på särredovisning där eventuella överskott måste återföras till VA-kollektivet.

Gatu- och parkverksamhet samlas inom en enhet som totalt har ett underskott på drygt 300 tkr. Underskottet hänförs helt till vinterväghållning. Utfallet under december månad 2019 blev väsentligt högre än motsvarande utfall 2018.

Framtida utmaningar

Produktionsnämnden har stora utmaningar framför sig. Flera av dessa har att göra med ekonomiska förutsättningar som ställer svåra, för att inte säga orimliga, krav. IT är en verksamhet som kan sägas vara i centrum för det förändringstryck som kommunal verksamhet utsätts för.

Kraven på kostverksamheten ökar också och leder till stora utmaningar för verksamheten.

Det är huvudsakligen avgifter för deponin på Högberget som svarar för överskottet inom renhållning. Redan 2020 kommer den nettointäkten att sjunka. Ganska snart kommer vi att behöva genomföra investeringar för att klara myndighetskrav.

Nettointäkten sjunker då både genom minskade intäkter och genom ökade kostnader. Om ett antal år måste vi stänga deponin helt. Då kommer vi att ha en nettokostnad kvar för att klara reningen av lakvatten från deponin.

Utöver de ekonomiska utmaningarna finns det också verksamhetsmässiga utmaningar. Renhållningen ska ställas om så att vi klarar lagkrav på separat hantering av matavfall. Flera projekt pågår för införande till 2021.

Svårighet att rekrytera de unika kompetenser som krävs och därmed sammanhängande sårbarhet finns i flera verksamheter.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har ansvar för kommungemensam ledning och utveckling, men också för näringslivsfrågor, samhällsplanering och gemensamma ekonomi- och personalfrågor. Med ingång från 2019 är kommunstyrelsen byggnadsnämnd, nämnd inom miljö- och hälsoskyddsområdet och myndighetsnämnd enligt andra lagstiftningar.

Uppföljning av mål

Perspektiv Kramforsbon

Nämnden hade två mål tillhörande perspektivet. Målet att kramforsborna ska känna att det är meningsfullt att delta i nämndens medborgardialoger, mättes inte. Det berodde på att kommunstyrelsen inte förde några regelrätta medborgardialoger under året. En viktig händelse kopplat till målet, är att Kramfors kommun sedan 1 februari ingår i finskt förvaltningsområde. Det innebär ett förstärkt skydd för den finska minoritetens språk, kultur och rättigheter utöver det grundskydd som lagen för minoriteter och minoritetsspråk ger för landets samtliga nationella minoriteter.

En annan viktig utvecklingsaktivitet som är länkad till medborgardialog, är implementeringen av Barnkonventionen som pågått under året.

Målet om bemötande och tillgänglighet nåddes. Bemötandet på telefon får högt betyg i den årliga nationella mätningen. Kramfors har ett av de högsta betygen i landet när det gäller service och bemötande av kundtjänst.

Perspektiv samhällsutveckling

Målet om hållbarhet är delvis uppfyllt. Prioriterade aktiviteter som genomförts under året var bland annat arbetet med Program för ekologisk hållbarhet. Ett förslag till beslut om att uppdra åt samhällsavdelningen att upprätta en klimatstrategi påbörjades.

Målet om kulturen bedöms vara uppfyllt. Under kulturåret faller ett antal viktiga aktiviteter, exempelvis högtidlighållandet av Sandöbroraset den 31 augusti 1939.

Målet om trygghet bedöms inte vara uppnått, då Kramfors resultat gällande bl.a. anmälda våldsbrott och anmälda stöld- och tillgreppsbrott inte visade någon positiv trend i den årliga mätningen Trygghet och säkerhet (Öppna jämförelser/SKR).

Målet om ett starkt näringsliv är delvis nått. Den mätning som genomförs årligen av Svenskt näringsliv, visade så små skillnader jämfört med föregående år, att man inte kan dra några tydliga slutsatser av dem. Kopplat till målet genomfördes ca 150 företagsbesök. Ett kontinuerligt arbete med dialog, rådgivning och stöd till företag pågick. En viktig del av utvecklingsarbetet bestod av att informera företag om befintliga digitala lösningar som hjälper och förenklar vid myndighetskontakter och företagservice och stimulera företagen att använda dessa.

Gällande målet om goda bostäder, har målets tillhörande indikator nåtts; andelen hushåll med tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s har ökat. Arbetet med bostadsförsörjning fortgick.

Perspektiv medarbetare

Målen inom medarbetarperspektivet är till största delen uppnådda. Resultatet från den årliga medarbetarenkäten var fortsatt positiva, särskilt vad gäller medarbetarnas motivation och bedömningen av ledarskapet. Sjukfrånvaron 2019 låg på 3,4 % på förvaltningen. En minskning jämfört med 2018 då sjukfrånvaron låg på 3,97 %. Detta är en glädjande låg siffra.

Perspektiv ekonomi

Kommunstyrelsen höll sin budget.

Ekonomi

mnkr	Utfall 2018	Utfall 2019	Budget helår 2019	Avvikelse utfall/budget
Kommunledningsförvaltning	200,7	187,0	189,3	2,3
Kommunledningskontor inklusive politisk verksamhet	65,1	60,2	61,5	1,2
Teknisk avdelning	23,1		0,0	0,0
Samhällsavdelning	98,1	111,0	107,1	-4,0
HR-avdelningen	11,2	0,0	0,0	0,0
Miljö- och byggavdelning		7,1	8,9	1,8
Kommunchef	3,2	8,5	11,8	3,3

Det är svårt att jämföra siffror mellan 2018 och 2019 då kommunens omorganisation innebär att verksamheter tillkommit, lämnat och flyttats.

Utfallet för helåret är att Kommunstyrelsen lämnar ett överskott på 2,3 mnkr. Det finns avvikelser inom utfallet mellan olika enheter, men totalt innebär det ändå ett överskott.

Kommunledning inklusive politisk verksamhet (+1,2 mnkr)

Cheferna på HR och administration lämnar positiva resultat, i bägge fallen primärt utifrån återhållsamhet med inköp samt minskade personalkostnader. De minskade personalkostnaderna förklaras av föräldralejdigheter där man inte har tillsatt vikarier fullt ut.

Ekonomienheten lämnar ett mindre underskott på posten för avgiften till räddningstjänsten. Orsaken till detta är att det inte gjordes någon uppräknings av avgiften i samband med att budgeten lades för 2019.

Valnämnden lämnar också ett överskott på drygt 300tkr. Övriga politiska verksamheter uppvisar också ett mindre överskott.

Totalt visar denna del av förvaltningen ett överskott på 2019 med 1,2 mnkr.

Samhällsavdelningen (-4,0 mnkr)

Samhällsavdelningens övergripande verksamhet landar på ett underskott på 400 tkr för 2019. Orsakerna till detta är dels högre personalkostnader jämfört med budget. Det är en följd av introduktion av ny medarbetare. Det tillkommer även kostnader på nästan 300 tkr för pålning av en kaj.

Kostnaderna för skolskjutsar och landsbygdstrafik är en utmaning för Näringslivs- och utvecklingsenheten. Redan i aprilprognosen uppmärksammades detta och då lämnades en prognos på ett underskott om drygt 2,2 mnkr. Sedan dess har Bildningsförvaltningen fattat beslut om att lägga ner Ytterlännäs skola och att förändra verksamheten på Grämestaskolan, vilket påverkar trafiken redan under 2019. Dessa poster är huvudförklaringen till underskottet på 2,6 mnkr.

Även Kultur- och fritidsenheten slutade på ett underskott för 2019, vilket främst beror på ökade kostnader för driften av Latbergshallen samt minskade intäkter från Bollstahallen. Totalt uppgår underskottet till knappt 1 mnkr.

Den återstående verksamheten inom samhällsavdelningen, Kommunikation- och kundtjänstenheten, håller budgeten för 2019.

Miljö och bygg (+1,8 mnkr)

Verksamheten visar konsekvent överskott på i princip alla poster. Orsaken till detta beror dels på uppvisad återhållsamhet med inköp samtidigt som en del av överskottet kan förklaras med att enheten hade budget för enhetschefens lön, men utfallet på lönen belastade kommundirektörens ansvar.

Kommundirektören (+3,3 mnkr)

Genom återhållsamhet med de utvecklingsmedel som finns avsatta, så har det resulterat i överskott på 3,3 mnkr.

Personal

Antal anställda	Januari 2019	December 2019	Jämförelse januari 2019 med december 2019
Tillsvidareanställda	117	120	3
Tidsbegränsat månadsanställda exklusive vikariat	5	6	1

Sjukfrånvaro	Januari 2019	December 2019	Jämförelse januari 2019 med december 2019
Sjukfrånvaro i % av arbetstid ackumulerat under året	4,49	3,36	-1,13
HR avdelningen	11,2	0,0	0,0
Miljö- och byggavdelning		7,1	8,9
Kommunchef	3,2	8,5	11,8

Antalet tillsvidareanställda har ökat med tre personer. Det beror på övertagande av verksamheter och medarbetare ifrån Vårhållnings- och Bildningsförvaltningen.

Framtida utmaningar

De utmaningar som hela kommunen ställs för i samband med den demografiska utvecklingen och vad det innebär för kommunens verksamheter, innebär också utmaningar för kommunstyrelsens funktion som ledande och styrande organ. Kompetensförsörjningen för den kommunala organisationen likväl som för näringslivet är en stor utmaning i takt med att invånarantalet krymper. En stor del av tjänsterna inom kommunen och företagsledningarna innehas av personer som närmar sig pensionsåldern. Digitalisering, förändrade arbetssätt och ett strukturerat förbättringsarbete behöver utvecklas för att kunna göra mer verksamhet för de medel som finns.

Inom området näringslivsutveckling ser vi en stark

utveckling av besöksnäringen, vilket är glädjande. Att skapa en hållbar turism kommer dock att ställa krav på alla aktörer och kräver samarbete och kunskap. Det är också en utmaning att finna rätt entreprenörer. Tillgången till kommunal mark för exploatering är låg och medför begränsningar för kommunen att attrahera större företagsetableringar.

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden ansvarar för att överförmyndarverksamheten i kommunen bedrivs i enlighet med reglerna i föräldrabalken samt andra författningar som reglerar frågor knutna till överförmyndarverksamhet. Nämndens huvuduppgifter är att utöva tillsyn och kontroll över förmyndare, gode män och förvaltare (ställföreträdare). Syftet med tillsynen av ställföreträdare är att förhindra att barn eller vuxna (huvudmän) som inte själva kan ta tillvara sin rätt i samhället missgynnas ekonomisk eller rättsligt. Nämnden rekryterar och utbildar även ställföreträdare och prövar tillståndsärenden i enskilda fall.

Överförmyndarnämnden är från och med 2019 tillika jävsnämnd. Som sådan har nämnden uppdraget att besluta i ärenden om tillsyn och övrig myndighetsutövning där kommunstyrelsen på grund av jäv inte själva kan fatta beslut.

Uppföljning av mål

Nämnden bestämde om sex egna mål i enlighet med kommunfullmäktiges övergripande mål.

Målen om trygghet för ställföreträdare och huvudmän uppnåddes, likaså målen om digitalisering och

att hålla budget. Målet att erbjuda ställföreträdare inom tre månader nåddes inte. Granskning av årsräkningar har inte heller kunnat ske inom den målsatta perioden på tre månader.

Ekonomi

mnkr	Utfall 2018	Utfall 2019	Budget helår 2019	Avvikelse utfall/budget
Intäkter	-0,3	-0,2	-0,1	0,1
Personalkostnader	2,9	2,9	2,8	-0,1
Övriga kostnader	0,6	0,4	0,4	0,0
Summa (Intäkter-Kostnader)	3,2	3,1	3,1	0,0

Överförmyndarnämndens budget hölls under 2019. Det finns en mindre negativ avvikelse i form av att lönekostnaden blev lite högre än budget, men samtidigt ökade intäkterna marginellt. Sammantaget gör detta att budgeten på totalen är i balans med utfallet för 2019.

Framtida utmaningar

Den främsta utmaningen i framtiden är rekrytering av nya ställföreträdare (god man/förvaltare). Det har skett en ökning av antalet medborgare som ansöker om - eller har behov av - ställföreträdare. Flertalet av de medborgare som behöver ställföreträdare har kom-

plexa behov, ofta med flertalet diagnoser som till exempel psykisk ohälsa, missbruk och blanddiagnoser. Den främsta ökningen gäller yngre medborgare födda på 90-talet och 00-talet. I ärenden som dessa är det mycket svårt att rekrytera en lekman.

Revisionen

Den kommunala revisionen styrs av kommunallagen samt av kommunfullmäktiges revisionsreglemente och revisorernas arbetsordning. Revisorerna ska årligen granska all verksamhet i den omfattning som följer av god revisionsred. Revisionen har en central roll när det gäller insynen i och kontrollen av all verksamhet som kommunen ansvarar för. Genom sina granskningar ska revisorerna förmedla både väsentlig och nödvändig kritik samt ge förslag till förbättringar och utveckling.

Under 2019 har revisionen lämnat 26 förbättringsförslag.

Revisorerna biträds i sitt arbete av sakkunniga revisionskonsulter från KPMG.

Revisionen har sju ledamöter, och Bertil Wiklund (C) är ordförande.

Varje år genomför Revisionen grundläggande granskningar av styrelser och nämnder. Granskningarna under året genomfördes genom enkäter till samtliga ledamöter och träffar med presidierna. Revisorerna läste även regelbundet protokollen. I den grundläggande granskningen av nämnder och styrelser ingår även granskning av delårsrapport och årsbokslut. Som en del av planeringen av övriga granskningsprojekt genomför Revisionen årligen en risk- och väsentlighetsanalys.

År 2019 genomfördes följande granskningar:

- ekonomistyrning och budgetefterlevnad
- kompetensförsörjning och sjukskrivningar
- kvalitetsledning
- konsulttjänster
- kränkande behandling och diskriminering i skolan
- uppföljning av beslut i styrelser och nämnder

Kommunens lekmannarevisorer i kommunens bolag har till uppgift att granska om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig. Lekmannarevisionen granskade bolagen genom träffar med styrelser och tjänstemän och tog del av protokoll och andra handlingar, inklusive delårsrapporter och årsredovisning.

Ekonomi

mnkr	Utfall 2018	Utfall 2019	Budget 2019	Avvikelse utfall/budget
Intäkter	-	-	-	-
Personalkostnader	0,5	0,5	0,6	0,1
Övriga kostnader	1,1	1,1	1,0	-0,1
Summa (intäkter/kostnader)	1,6	1,6	1,6	0,0

Kramfors Kommunhus AB

Ordförande: Jan Sahlén (S)
Vd: Peter Carlstedt
Resultat: -3,4 mnkr
Balansomslutning: 1 219,5 mnkr

Uppdrag

Kramfors Kommunhus AB är moderbolag för de kommunala bolagen. Bolaget är ett instrument för att styra och följa upp verksamheterna som kommunen bedriver i bolagsform.

Bolag som ingår i koncernen:

• **Krambo AB** • **Kramfast AB** • **Kramfors Mediateknik AB**

Viktiga händelser

Krambo Bostads AB delades i januari enligt delningsplanen som skickats till Bolagsverket. Bostadsfastigheterna lades i ett nytt bostadsbolag,

Krambo AB. Kommunala verksamhetsfastigheter och kommersiella fastigheter lades i gamla KIAB, som sedan bytte namn till Kramfast AB.

Krambo AB

Ordförande: Eleonora Asplund (S)
Vd: Per Eriksson

Uppdrag

Krambo AB ska inom Kramfors kommun förvärva, äga, bebygga, förvalta, förädla och försälja fastigheter och tomträtter med bostadslägenheter och därtill hörande kollektiva anordningar.

Bolaget ska också främja näringslivet i Kramfors kommun genom att medverka till att näringslivets lokalbehov tillgodoses i befintliga lokaler.

Dessutom ska bolaget tillhandahålla lokaler för kommunal verksamhet, när det krävs ur ett koncernperspektiv eller är mest rationellt.

Viktiga händelser

2019 var ett historiskt år. En delning genomfördes av gamla Krambo Bostads AB. Genom delningen lades bostadsfastigheterna i ett nytt bostadsbolag, Krambo AB. Kommunala verksamhetsfastigheter och kommersiella fastigheter lades i gamla KIAB, som sedan bytte namn till Kramfast AB.

Syftet var bland annat att renodla bostadsbolaget till ett mer traditionellt allmännyttigt bostadsbolag, där fokus på just bostäder är prioriterat. Bostadsförsörjningen i kommunen bör ha en egen politisk agenda samt en ekonomi som är separerad från lokaler. Det finns även ett egenvärde i att kommunala verksamhetsfastigheter har en egen agenda och en egen ekonomi. Krambo sköter även förvaltningsuppdraget, de fastigheter som fortfarande ägs av kommunen, och har en sammanlagd förvaltd yta om ca 210 000 m². Kramfast har en förvaltd yta om ca 80 000 m².

En annan historisk händelse var, att det för första gången på snart 30 år byggdes två nya hyreshus i centrala Kramfors. Ett i allmännyttans regi med 24 lägenheter och ett i privat regi med 21 lägenheter. Det hus som Krambo byggde kallas Monarken och ligger efter Kungsgatan i centrala Kramfors. Hela projektet har varit väldigt lyckat. Både budget och tidsplaner har hållit under hela resan. Huset färdigställdes och var klart för inflyttning den sista oktober 2019. Alla lägenheter är i skrivande stund uthyrda.

Organisation

Delningen av Krambo Bostads AB krävde också en organisationsförändring som genomfördes under året och började gälla från 1 januari 2020. Orsaken till förändringen är att det behövs en organisation som på ett tydligt sätt kan köpa och sälja tjänster mellan Krambo och Kramfast eftersom Krambos personal ska sköta, administrera och förvalta Kramfasts fastigheter.

Ekonomi

Krambo AB redovisar en förlust före skatt om ca 1,5 mkr för den löpande verksamheten före bokslutsdispositioner. Förlusten kommer sig av en kraftigt överskriden underhållsbudget om ca 9 mkr. Det är inte tillfredställande att prognosen så sent som i september 2019 visade ett positivt resultat. Även om vissa projekt drar iväg kostnadsmissigt och oförutsedda händelser inträffar, ska det vara möjligt att parera detta löpande under året. Att det inte lyckats fullt ut beror delvis på delningen. Under 2019 har det inte varit möjligt att kunna följa redovisningen i de olika projekten tillräckligt noggrant, när ekonomisystemet delats i två bolag.

Uppföljning av ekonomi

tkr	Utfall 2018	Utfall 2019	Budget 2019	Avvikelse utfall/ Budget helår 2019	Prognos helår 2019	Avvikelse utfall/ prognos 2019
Intäkter	263 242	231 270	193 130	38 140	224 158	7 112
Personalkostnader	50 283	51 008	50 976	32	50 976	32
Övriga kostnader	219 549	178 496	140 954	37 447	170 882	7 519
Summa (intäkter/kostnader)						
Efter skatt och bokslutdispositioner	- 6 590	1 766	1 200	661	2 300	-439

I samband med fissionen av Krambo Bostads AB 2019-01-01 fördelades budgeten mellan Krambo AB och Kramfast AB. Skolor och förskolor överfördes till Kramfast AB.

Utfallet 2018 gäller Krambo Bostads AB med samtliga skolor och förskolor.

Budgeten 2019 för Krambo AB blev felbudgeterad eftersom intäkter och kostnader för sålda personaltjänster till Kramfast gällande administration, fastig-

hetskötsel och lokalvård saknades. Felet rättades till vid uppföljningen av första kvartalet.

Intäkter och kostnader har i huvudsak följt budget efter justeringen. Underhållet av fastigheterna blev något högre än budget, men i gengäld har vi fått bättre fastigheter.

Kramfast AB

Ordförande: Micael Melander (S)

Vd: Per Eriksson

Uppdrag

Kramfast AB ska förvärva, äga, bebygga, förvalta, förädla, försälja, och hyra ut fastigheter, tomträtter och lokaler.

Bolaget ska också främja näringslivet i Kramfors kommun genom att medverka till att näringslivets lokalbehov tillgodoses.

Därutöver ska bolaget tillhandahålla lokaler för kommunal verksamhet.

Viktiga händelser

Året som gick präglades av stora förändringar. Kramfast sjösattes efter att det gamla Krambo Bostads AB delades. Bostadsfastigheterna lades i ett nytt bostadsbolag, Krambo AB. Kommunala verksamhetsfastigheter och kommersiella fastigheter lades i gamla KIAB, som sedan bytte namn till Kramfast AB.

Organisation

Parallellt med delningen genomfördes en organisationsförändring. Planerandet och genomförandet har pågått under hela året och sjösättning sker 1 januari 2020. Orsaken till förändringen beror bland annat på

att det måste finnas en organisation som på ett tydligt sätt kan köpa och sälja tjänster eftersom Krambos personal ska sköta, administrera och förvalta Kramfasts fastigheter.

Ekonomi

Kramfast AB visar ett positivt resultat om ca 7 mkr för den löpande verksamheten före bokslutsdispositioner. Det förhållandevis höga resultatet beror till viss del på att vissa underhållsprojekt lades på is i samband med diskussionen om vilka skolor och förskolor som ska vara kvar i framtiden.

Ekonomi

tkr	Utfall 2018	Utfall 2019	Budget 2019	Avvikelse utfall/ Budget helår 2019	Prognos helår 2019	Avvikelse utfall/ prognos 2019
Intäkter	6 463	72 605	76 091	3 486	74 591	1 986
Personalkostnader	1 975	110	110	0	110	0
Övriga kostnader	4 511	78 483	74 821	3 662	72 321	6 162
Summa (intäkter/kostnader)						
Efter skatt och bokslutsdispositioner	- 23	- 5988	1 160	-176	2 160	- 4176

Utfallet år 2018 gäller endast KIAB:s egna fastigheter före delningen. I samband med fissionen av Krambo Bostads AB fördelades budgeten mellan Krambo AB och Kramfast AB. Delningstidpunkt var 2019-01-01. Kramfast har köpt all administration, fastighetskötsel, och lokalvård av Krambo AB under år 2019.

Hyror för lokaler har lägre utfall än budgeterat p.g.a. återbetalning av hyror för renovering av bassäng i

Herrskog, försäljning av två fastigheter samt felaktig budgetering på 1,5 mkr i samband med fissionen.

Utfallet för övriga intäkter blev 1,3 mkr lägre än budgeterat, p.g.a. för högt budgeterat belopp. Det berodde på en felaktig fördelning vid fissionen.

Kramfors Mediateknik AB

Ordförande: Rainor Melander (S),
från 2019-06-03 Malin Svanholm (S)
Vd: Anders Rodin

Uppdrag

Bolagets verksamhet är att bygga och förvalta data- och telekommunikationsnät, att mot ersättning upplåta dessa nät på marknadsmässiga villkor samt att långsiktigt trygga kommunens behov av infrastruktur inom koppar, fiber och tele.

Viktiga händelser

Kramfors Mediateknik AB beviljades via Landsbygdsprogrammet 18 900 tkr i stöd för att bygga accessnät till fastigheter i sydöstra delen av kommunen. Arbetet med projektering och beredning har påbörjats och delprojektstart planeras till våren 2020.

Utbyggnationen av nya fibernät har varit betydande. Några exempel på områden där byggnation har pågått är Östby, Sandslån, Skarpåkeren, Nyland och Bjärträ. Utöver accessnät har också en relativt stor del av ortssammanbindande nät byggts i projektet DIG2020 där större delen av projektet är färdigställt under året. Exempel här är Angsta -Västertorp samt Kungsgården – Herrskog – Gräta.

När det gäller medel från ERUF (Europeiska Regionala Utvecklingsfonden), skedde en del återlämningar till Tillväxtverket, vilket öppnade upp för nya ansökningar. Ett gemensamt arbete med prioriteringar i länet gjordes och för Kramfors kommuns del prioriterades sträckan Kramfors – Forsed. Sträckan beviljades stöd med 5 900 tkr.

De beviljade bidragen från Jordbruksverket och Tillväxtverket är mycket positiva för Kramfors Mediateknik och Kramfors kommun, men de innebär också en utmaning för bolagets likviditet under projektiden. För att hantera likviditeten i bolaget under dessa

projekt har upplåning i Kommuninvest gjorts med 45 700 tkr under projektiden till dess att bidragen betalas ut.

Uppföljning av mål

Årets resultat landar på + 4 000 tkr vilket är bättre än budget och även överstiger bolagets avkastningskrav.

Det finns flera delar som påverkar det positiva resultatet. Bolaget lyckades ansluta flera hushåll än planerat och flera projekt lyckades färdigställas under året, något som också sammanfattningsvis genererar anslutningsintäkter och även nätintäkter.

I jämförelse med tidigare år har fiberutbyggnaden under 2019 pågått parallellt i många olika delar av kommunen, landsbygd som tätort.

I den nationella målbilden för 2025 har Kramfors kommun mycket kvar att bygga för att nå målsättningen med 1000 Mbit/s till 98 % av hushållen. De stöd som beviljats möjliggör att en del av de kostsamma områden som är kvar kommer kunna byggas. Byggnationen kommer att pågå flera år framåt.

Ekonomi

Mnkr	Utfall 2018	Utfall 2019	Budget 2019	Avvikelse utfall/Budget helår 2019
Intäkter	18,1	18,0	14,0	4,0
Personalkostnader	-4,3	-5,1	-4,3	-0,8
Övriga kostnader	-8,8	-8,8	-8,7	-0,1
Summa (intäkter/kostnader)	5,0	4,1	1,0	3,1

Resultatet för 2019 blev 4 124 tkr vilket är 3 124 tkr över budget.

Avvikelsen beror till största delen på att flera projekt tillkom i slutet av året. De kunde också färdigställas innan årsskiftet.

Utöver de ökade anslutningsintäkterna ökar också nätintäkterna i takt med att nätet byggs ut.

Med anledning av flera pågående bidragsprojekt har bolaget behövt stärka likviditeten med extern upplåning för att kunna ligga ute med medel tills bidragen betalas ut. De nuvarande stödprojekten planeras pågå till 2022.

Framtida utmaningar

Bolagets främsta utmaning framåt är att uppnå tillräcklig anslutningsgrad i de områden som planeras att byggas ut. Om anslutningsgraden i projekten är för låg, är det inte möjligt att bygga, vilket kan påverka många hushåll och företag.

En annan utmaning är att hitta entreprenörer till projekten på marknaden. Konkurrensen är stor med andra projekt i regionen.

Räddningstjänsten Höga kusten Ådalen

Ordförande: Malin Svanholm (S)

Räddningschef: Andreas Hoff

Uppdrag

Räddningstjänsten Höga Kusten – Ådalen (HKÅ) är ett kommunalförbund mellan Sollefteå, Kramfors och Härnösand. Förbundet ska svara för den gemensamma verksamheten inom området skydd mot olyckor åt medlemskommunerna, i enlighet med vad som åligger var och en. Kommunalförbundet skall möjliggöra ökad effektivitet, säkerhet och slagkraft genom samordning av resurser under en gemensam ledning.

HKÅ leds av en förbundsledning och medlemskommunerna har i en förbundsordning reglerat uppdraget samt hur verksamheten ska styras. Förbundsledningen är räddningsnämnd för medlemskommunerna.

Måluppfyllelse

Förbundet uppnådde tre av fyra verksamhetsmål samt alla finansiella mål. Detta är ett resultat av vår duktiga och engagerade personals hårda arbete. Förbundet träffade en stor mängd människor i olika utbildnings- och informationsaktiviteter (ca 6 600 st.) och bidrog på olika sätt till att höja allmänhetens kunskap och beredskap för olyckor.

Organisationen hade under året tillgängliga resurser för att kunna åka på samtliga insatser som inkommit till SOS och definierats som räddningstjänst.

Viktiga händelser

Under året utökade förbundet arbetet inom suicidprevention. Högstadiееlever i Kramfors kommun fick utbildning kring psykisk hälsa. Utbildningen fokuserade bland annat på att det är viktigt att berätta för någon hur man mår och se till att söka hjälp när behov finns.

De tre räddningstjänstorganisationerna i Västernorrland hade under året ett gemensamt projekt att titta på möjligheterna att införa en gemensam operativ ledningsorganisation. Bakgrunden till projektet är bland annat utredningar efter Västmanlandbranden 2014 och det stora antalet skogsbränder 2018. Dessa visar att räddningstjänsternas förmåga att leda större insatser och att kunna skala upp en insats över tid inte var tillräckligt bra. För förbundets del och Norrland som helhet är avstånden en utmaning, vilket gör att det tar tid att få hjälp, även om samverkan finns mellan olika organisationer. Det är därför viktigt att det finns ett väl utarbetat samarbete så att det inte uppstår några fördröjningar, när det uppstår behov av hjälp hos en organisation. Ambitionen är att skapa en ledningsorganisation med bättre kvalitet, mer uthållighet och en gemensam kompetens att kunna skala upp ledningsorganisationen vid större insatser.

Ekonomi

mnkr	Utfall 2018	Utfall 2019	Budget 2019	Avvikelse utfall/Budget helår 2019
Intäkter	95,9	87,3	86,6	0,7
Personalkostnader	64,0	58,6	63,4	-4,8
Övriga kostnader	28,4	24,3	23,2	1,1
Summa (intäkter/kostnader)	3,5	4,4	0,0	4,4

Ekonomiskt landar förbundet i ett stort ekonomiskt överskott. Detta förklaras främst av att pensionskostnaderna blev betydligt lägre än budgeterat, men det berodde även på lägre kostnader för bland annat semesterlöner samt något ökade intäkter.

Årets resultat visar ett överskott om 4,4 mnkr.

Framtida utmaningar

Arbetet kommer att fortsätta med att utöka samverkan mellan räddningstjänsterna i länet kring ledning av insatser. Krav på detta kommer även från staten, som kommer att skjuta till 45 mnkr till kommunerna från 2021 till denna uppgift. Det kvarstår dock en risk att kostnaderna för förbundet kommer att öka mer än de tillskjutna medlen för att leva upp till statens krav. Förbundet får dock en förbättrad kvalitet och en utökad uthållighet genom att samverka med andra.

Förbundets tre ägarkommuner har, precis som de flesta kommuner i landet, utmaningar gällande ekonomin de kommande åren. Hur detta kommer att påverka förbundet är oklart, men klart är att insatserna och det förebyggande arbetet för räddningstjänsten inte minskar.

Rekrytering är fortsatt en utmaning inom förbundet. Det finns ett ständigt behov av ny RiB-personal (Räddningspersonal i beredskap) och rekrytering behöver även göras till heltidsorganisationen. Pensionsavgångar och en markant ökad rörlighet inom branschen gör att förbundet än mer måste jobba med frågor såsom arbetsvillkor, jämställdhet, hållbarhet och individuell utveckling för att locka till och bibehålla personal.

Höga Kusten Airport

Ordförande: Gudrun Sjödin (S)
Vd: Per Enroth

Uppdrag

Uppdrag enligt bolagsordningen är att främja flygtrafik till och från Höga Kusten Airport för att tillgodose medborgares och näringslivets behov av flygresor.

Viktiga händelser

I samarbete med Handelskammaren Mittsverige bildades ett flygråd. Ett flertal företag i regionen medverkar med fokus på de företag som har behov av bra kommunikationer till Stockholm. I flygrådet ingår också representanter från Sollefteå och Kramfors kommuner.

Trafikplikt inträdde för Höga Kusten Airport i oktober. Trafikplikten gäller tills vidare och trafiken tecknas för 4-års perioder.

Trafikverket meddelade i december att kompensation för flygskattens införande uppgår till 9 miljoner kr för åren 2018 och 2019.

Uppföljning av mål

Flygplatsen samarbetade under året med Höga Kusten Destinationsutveckling och Höga Kusten Turism för att öka antalet turistresenärer. Det pågår ett arbete med att ta fram olika paket, som vi kan erbjuda i samarbete med Amapola till Höga Kusten

Airport och Höga Kusten i syfte att öka antal inresande turister.

Flygplatsen har som mål att tillsammans med ägar-kommunernas näringslivsenheter organisera och arrangera träffar med näringslivet. Detta skedde genom ett företagsevent i mars som genomfördes i samarbete med Kramfors och Sollefteå. Flygrådsmöten skedde i april och oktober med näringslivsenheterna i båda kommunerna samt Handelskammaren Mittsverige.

Ett annat mål är att passagerarantalet ska öka med 10 % årligen. Målet för 2019 var en ökning med 8 100 passagerare. Målet nåddes eftersom ökningen blev totalt 8 504 personer, en ökning på ca 15 %.

Under vintern genomfördes en passagerarundersökning med en enkät som lämnats till alla resenärer under en månads tid. Många resenärer är nöjda. I enkäten lämnades också förbättringsförslag, främst gällande flygbolaget men också önskemål om bussanslutning till flygplatsen samt ett café.

Ekonomi

mnkr	Utfall 2018	Utfall 2019	Budget 2019	Avvikelse utfall/Budget helår 2019
Intäkter	31,5	28,1	26,7	1,5
Personalkostnader	-11,4	-11,0	-10,8	-0,2
Övriga kostnader	-20,1	-17,1	-15,9	-1,2
Summa (intäkter/kostnader)	0,0	0,0	0,0	0,0

Flygplatsens intäkter från flygplatsavgifter blev lägre än planerat. Det berodde på att det var ett sommaruppehåll på fem veckor i flygtrafiken, då operatören inte hade kapacitet att flyga. Dessutom skedde färre starter och landningar i november och december än planerat, eftersom operatören ändrade turtätheten på Hemavan och stationerade planet på Höga Kusten Airport.

Det långa stilleståndet med flyg under 2018 påverkar också resultatet. Transportstyrelsen minskade kostnadstäckningen för säkerhetskontrollen för den period som ingen flygtrafik gick på Höga Kusten Airport under föregående år. Detta justerades på utbetalningar under 2019.

Trafikverket betalade en kompensation för flygskattens införande och därigenom nådde bolaget balans i ekonomin.

Framtida utmaningar

En av bolagets framtida utmaningar är att fortsätta den positiva utvecklingen av flygplatsen och flyglinjen och samtidigt minska miljöpåverkan av flygplatsens verksamhet. Investeringar behöver göras i byggnaderna för att förbättra och förnya uppvärmningen och minska driftskostnaderna och därigenom miljöpåverkan.

En annan utmaning är att bygga upp en marknad för inresande turister via den reguljära flyglinjen samt med charterflygningar till och från Höga Kusten Airport. Det kommer att stärka Kramfors och Sollefteå kommuner som besöksmål och därigenom Höga Kusten som destination.

Kramfors Pensionsstiftelse

Ordförande: Peter Carlstedt
Vd: Stefan Billström

Uppdrag

Stiftelsen är en pensionsstiftelse enligt tryggandelagen för Kramfors kommun. Stiftelsens uteslutande ändamål är att trygga utfästelser om pension, som givits av Kramfors kommun åt tidigare arbetstagare, födda 1932 och tidigare, eller deras efterlevande.

Stiftelsen har ej haft några anställda. 2012 var stiftelsens första verksamhetsår.

Viktiga händelser

År 2019 var ett mycket bra år för pensionsstiftelsens portfölj. Värdet på placeringarna ökade med 30,4 miljoner, vilket motsvarar 19,3 procent, samtidigt som jämförelseindex steg 17,3 procent. Utav portföljens avkastning stod aktieplaceringar för 17,2 procent, ränteplaceringar stod för 1,6 procent och alternativa placeringar för 0,5 procent. Pensionskapitalet var vid årsskiftet ca 186,3 mnkr.

I december 2019 började nya krav på företagsstyrning gälla. I korthet innebär det krav på styrdokument och rutiner för intern kontroll samt krav på internrevision. I november beslutade styrelsen därför om nya styrdokument för hantering av operativa risker.

Revisionen

Datum
2020-04-08Sida
1(3)Till
Kommunfullmäktige

Revisionsberättelse 2019

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse och nämnder och genom utsedda lekmannarevisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag.

Granskningen har utförts av sakkunniga som biträder revisorerna.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsordning i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagan "Revisorernas redogörelse".

Vi bedömer att välfärdsnämnden inte har bedrivit verksamheten på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt eftersom tillräckliga åtgärder inte har vidtagits för att klara 2019 års budget. Nämnden redovisar för räkenskapsåret underskott med – 26,0 mnkr. Nämnden har i slutet av året fattat beslut om åtgärder för att inför kommande år komma till rätta med underskottet.

Vi bedömer att bildningsnämnden inte har bedrivit verksamheten på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt eftersom tillräckliga åtgärder inte har vidtagits för att klara 2019 års budget. Nämnden redovisar för räkenskapsåret underskott med – 16,4 mnkr. Nämnden har fattat beslut om åtgärder för att komma till rätta med underskottet. Besluten är inte verkställda.

Vi bedömer sammantaget att kommunstyrelse samt produktionsnämnd, valnämnd och överförmyndarnämnd i Kramfors kommun har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi är fortsatt oroade över resultatutvecklingen för kommunen som helhet och anser att det är viktigt att kommunen vidtar tillräckliga åtgärder för att klara budgeten. Det gäller särskilt att välfärdsnämnden och bildningsnämnden tillser att handlingsplanerna verkställs.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi konstaterar att kommunstyrelsen inte följt upp och utvärderat den interna kontrollen för kommunen. Vi bedömer baserat på årets granskning att kommunstyrelsens och nämndernas interna kontroll behöver förstärkas.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen inte är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Ansvarsprövning

Kommunstyrelsen

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för kommunstyrelsen samt enskilda ledamöter i styrelsen.

Bildningsnämnden

Vi riktar anmärkning mot bildningsnämnden för bristande styrning och uppföljning samt intern kontroll över ekonomin för år 2019.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för bildningsnämnden samt enskilda ledamöter i nämnden.

Produktionsnämnden

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för produktionsnämnden samt enskilda ledamöter i nämnden.

Välfärdsnämnden

Vi riktar anmärkning mot välfärdsnämnden för bristande styrning och uppföljning samt intern kontroll över ekonomin för år 2019.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för välfärdsnämnden samt enskilda ledamöter i nämnden.

Överförmyndarnämnden

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för överförmyndarnämnden samt enskilda ledamöter i nämnden.

Valnämnden

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för valnämnden samt enskilda ledamöter i nämnden.

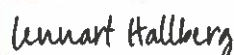
Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2019.

Vi återoppar bifogade redogörelse och rapporter.

Kramfors kommun 2020-04-08

DocuSigned by:

0A497990CBF74A4
Bertil Wiklund
Ordförande

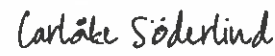
DocuSigned by:

54CBDD0BF81A400
Lennart Hallberg
Vice ordförande

DocuSigned by:

D820564615F4417...
Gun Larsson

DocuSigned by:

BCC0A47C9F35D4D8...
Barbro Lindahl

DocuSigned by:

8763208560A54A5...
Staffan Sjölund

DocuSigned by:

A8CE0FFCD07D437...
Carlåke Söderlind

Håkan Tjärnberg

Till revisionsberättelsen hör bilagorna:

Revisorernas redogörelse
De sakkunnigas rapporter
Granskningsrapporter från lekmannarevisorerna
Revisionsberättelser